

www.musavat.com

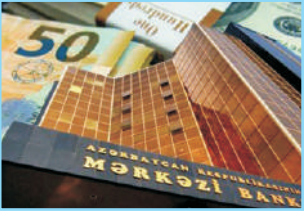
MUSAVAT

Xəbər
Lağında dörd
hərbçimiz faciəli
şəkildə öldü -
təfərrüat
yazısı səh.3-də

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 1 avqust 2024-cü il Cümə axşamı № 134 (8507) Qiyməti 60 qəpik

Gündəm

Mərkəzi Bank inflyasiya
proqnozunu yüksəltdi - səbəb

Dollara tələb artır,
xaricdən
pulköçürmələr
azalır...

yazısı səh.4-də

Minimum əmək haqqının artırılması
gündəmdə - iqtisadçıların baxışı

yazısı səh.11-də

Beynəlxalq təşkilatlar gəncləri öz
təbliğatlarına alət edir - rəy

yazısı səh.6-da

Alim Xəzərdə batma
hadisələrinin səbəbini açıqladı

yazısı səh.11-də

Üçüncü dünya müharibəsini
də Almaniya başladacaq? -
böyük təhlükə

yazısı səh.6-da

Bu müəllimlərin dər
saatları artırılacaq - rəsmi

yazısı səh.10-da

Dünyada qızıla tələbat azalır,
qiyməti isə artır - səbəb

yazısı səh.13-də

Həmkarlar İttifaqları
Konfederasiyası yenidən formalaşır
- jurnalistlər də təmsil olunmalıdır

yazısı səh.10-da

Toyuq əti məhsulları ilə bağlı
dövlət standartı qəbul edildi

yazısı səh.13-də

Bakıda kişi içkili halda
yola uzandı, həbs edildi

yazısı səh.14-də

Tələblərə riayət etməyən
taksi sürücüləri
daşımalarından kənarlaşdırılır

yazısı səh.10-da

TÜRKİYƏ-ERMƏNİSTAN MÜNASİBƏTLƏRİNDƏ YAXINLAŞMA - AZƏRBAYCANLA RAZILAŞDIRILIRMI...

Sərhəd görüşündən sonra nələr baş
verəcək; ekspertlərin proseslə bağlı fikirləri
haçalanır - ilginclər

yazısı səh.5-də

Pezeşkianın andıqması qanla bitdi: Xameneidən qısaq anonsu - Haniyənin qətlinin təfəsilatı

HƏMAS lideri Tehrandə yatağı yerdə raket zərbəsi ilə
öldürüldü, SEPAH-a "əlcək atıldı"; yeni prezidentin
yumşalma siyasətinə ciddi zərbə vuruldu - beynəlxalq
reaksiyalar və analitiklərin rəyləri...

yazısı səh.7-də

Rusiya ABS-dakı
seçkilərə necə
müdaxilə edə
bilər - Trampa
qarşı tələ,
yoxsa...

yazısı səh.9-da

"Quska"nın
məhkəməsi
başlayır -
5.5 milyon
leqallaşdırmaqda
ittiham olunur

yazısı səh.3-də

Dəyişməyən
Zəngəzur
dəhlizi
"hikkəsi" -
səbəb...

yazısı səh.8-də

Taleh Kazımov: “Azərbaycanda kriptovalyuta sahəsi tənzimlənə bilər”

Hal-hazırda Azərbaycanda kriptovalyutaların tənzimlənmə mexanizmi mövcud deyil. Mərkəzi Bank öz strategiyası çərçivəsində bu istiqamətdə araşdırmalar aparır.

“APA-Economics” xəbər verir ki, bunu Azərbaycan Mərkəzi Bankının sədri Taleh Kazımov faiz dəhlizinin parametrləri ilə bağlı keçirdiyi mətbuat konfransında deyib.

“Biz bilirik ki, hal-hazırda Azərbaycanda kriptovalyutalar alınır və satılır. Düşünürəm ki, bu sahədə tənzimlənmə olmalıdır və növbəti ildə biz bu istiqamətdə qərarımızı verəcəyik”, - deyə baş bankir qeyd edib.

HAMAS-ın müvəqqəti rəhbərinin kimliyi bilindi

HAMAS müvəqqəti rəhbərlik edəcək şəxsin adı məlum olub.

APA xəbər verir ki, bu barədə İsrail mətbuatına təşkilata yaxın mənbələrdən məlumat sızdırılıb.

Qeyd olunub ki, bu vəzifəni Xalid Maşal icra edəcək.

Xatırladaq ki, HAMAS-ın Siyasi Bürosunun rəhbəri İsmayıl Haniyə bu gecə Tehrandə raket zərbəsi nəticəsində qətlə yetirilib. O, yeni seçilən İran Prezidenti Məhsud Pezeşkiyanın andıçmə mərasimində iştirak üçün İrana səfər etmişdi.

İrannın BMT-dəki nümayəndəliyi: İsrailə qarşı xüsusi əməliyyat hazırlanır

“İran HAMAS lideri İsmayıl Haniyənin terror aktı nəticəsində qətlə yetirilməsinə cavab olaraq İsrailə qarşı xüsusi hərbi əməliyyat keçirməyə hazırlaşır”.

APA <https://apa.az>-nın “Tasnim” agentliyinə istinadən məlumatına görə, bu barədə İranın BMT-dəki Daimi Nümayəndəliyinin rəsmi açıqlamasında bildirilib.

Bu arada adı çəkilən ölkənin Qum şəhərindəki məscidin üzərində İranda qisas rəmzi kimi qəbul edilən qırmızı bayraq qaldırılıb.

Qeyd edək ki, sonuncu dəfə analogi aksiya İnqilab Keşikçiləri Korpusunun “Qüds” qanadının komandiri Qasım Süleymanın ölümünün 4-cü ildönümü münasibətilə keçirilən mərasimdə keçirilib.

“London” taksilərinin Bakıdakı qəbristanlığı: AYNA-dan açıqlama

Rəqəmsal İnkişaf və Nəqliyyat Nazirliyi yanında Azərbaycan Yeriüstü Nəqliyyat Agentliyi (AYNA) son günlər sosial mediada “London” taksilərinin kütləvi şəkildə istismardan çıxarılması ilə bağlı yayılan fikirlərə münasibət bildirib.

AYNA-dan “APA-Economics”-in sorğusuna cavab olaraq deyilib ki, ölkədə taksilərin minik avtomobilləri parkının yenilənməsi, elektriklə işləyən, ekoloji cəhətdən təmiz və smart texnologiyaların geniş tətbiq edildiyi taksilərin istismarı prioritet istiqamət kimi

müəyyən edilib.

“LEVC TX4” London taksilərinin əksəriyyətinin istismar müddəti başa çatıb. İstismar müddəti başa çatan avtomobillərlə bağlı qanunvericiliyin tələblərinə əsasən tədbir görülməkdir.

İstismar müddəti bitməyən, bərpası mümkün olan

və mövcud tələblərə cavab verən nəqliyyat vasitələri isə mərhələli şəkildə təmir olunaraq xəttə buraxılır”, - deyərək açıqlamada qeyd olunub.

Qeyd edək ki, 2011-ci ildə Azərbaycana gətirilən “London” taksiləri Lökbatan qəsəbəsindəki qarajda toplanılır. Bu avtomobillərin təmiri ilə yararsız hala düşməsilə bağlı fotolar bir neçə gündür sosial medialarda yayılıb.

“Ermənistanın iki yolu var: ya ABŞ ssenarisi ilə gedir, ya da...” - Melkonyan

Son 24 saat ərzində iki regional güc tərəfindən Ermənistan ərazisindən keçə biləcək dəhliz barədə bəyanatlar səsləndirilib.

Ayətullah Xamenei iyulun 30-da “Zəngəzur dəhlizi”nin Ermənistanın maraqlarına uyğun olmadığını söyləyib.

Həmin gün ABŞ dövlət katibinin köməkçisi Ceyms O’Brayen isə Mərkəzi Asiya ölkələrinin dünya bazarlarına yalnız Rusiya Federasiyası və Çin vasitəsilə çıxmaq imkanına malik olduğunu bildirib.

“Əgər ABŞ Azərbaycan və Ermənistan üzərindən marşrut açarsa, dünya bazarlarına çıxış əldə edə bilər, Rusiya və Çindən asılılığı azaldacaq”, - deyərək qeyd edib.

Musavat.com xəbər verir ki, bununla bağlı yerli politoloq Sergey Melkonyan yerli jurnalistlərə danışdı.

“Hamı başa düşür ki, Rusiya ilə Qərbi arasında müharibə gedir. Cənubi Qafqaz Rusiya üçün təhlükə

kəsizlik və digər məsələlər baxımından böyük əhəmiyyət kəsb edirdi, lakin hazırda Ukraynadan sonra Rusiyaya qarşı cəbhələrdən birinə çevrilir. Bu barədə müxtəlif ekspertlər danışdılar, lakin ilk dəfə məsələ ilə bağlı yüksək səviyyədə mövqe bildirilib”, - deyərək erməni analitik qeyd edib.

Bununla belə, Melkonyan Ceyms O’Brayenin bəyanatında heç bir yenilik olmadığını vurğulayıb.

Onun sözlərinə görə, Ermənistan hazırda yürütdüyü siyasət müqabilində ABŞ-dan dəstək alır.

“Ermənistan Gürcüstanda olduğu kimi, siyasət yürütməkdən əl çəkəndə dəstək də azalacaq və üstəlik, təzyiqlər davam edəcək.

İndi Ermənistanın iki yolu var: ya ABŞ ssenarisi ilə gedir, ya da onun əksinə. Hamı başa düşür ki, region ölkələri İran və Rusiyaya qarşı vasitəyə çevrilir. Bugünkü qərar qəbul edənlər cavab verməlidir ki, bu, Ermənistanın hazırkı maraqları ilə nə dərəcədə üst-üstə düşür”, - deyərək Sergey Melkonyan bildirib.

□ Musavat.com

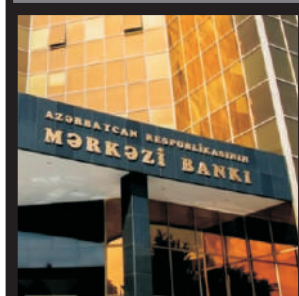

ATƏT-in müşahidə missiyası Azərbaycanda fəaliyyətə başlayır

ATƏT-in Demokratik Təsəvvürlər və İnsan Hüquqları Bürosunun Seçki Müşahidə Missiyası parlament seçkiləri ilə əlaqədar sabahdan Azərbaycanda fəaliyyətə başlayacaq.

APA xəbər verir ki, bunu Ceyhun Bayramovla ATƏT DTİHB-nin Seçki Müşahidə Missiyasının rəhbəri Dittmir Buşati deyib.

O, müşahidə missiyasının fəaliyyətə başlaması ilə bağlı mətbuat konfransının keçiriləcəyini qeyd edərək, növbəti 6 həftə ərzində missiya tərəfindən görülməli işlərin xülasəsi barədə məlumat təqdim edib.

AMB uçot dərəcəsinə dair qərar verdi

Azərbaycan Mərkəzi Bankının İdarə Heyəti uçot dərəcəsinin 7,25% həddində saxlanılması barədə qərar qəbul edib.

Bu barədə Musavat.com-a AMB məlumat yayılıb.

Məlumatla görə, faiz dəhlizinin aşağı həddi 6,25%, yuxarı həddi isə 8,25% saxlanılıb.

“Bu qərar faktiki inflyasiya templərinin proqnoza uyğun formalaşması, proqnozlaşdırılan inflyasiyanın hədəfdə (4±2%) qalması, inflyasiyanın daxili və xarici amillərinin dinamika nəzərə alınmaqla qəbul olunub”, - deyərək AMB bəyan edib.

Musavat.com

Cinayət yolu ilə əldə olunmuş pul vəsaitlərini leqallaşdırmaqda təqsirləndirilən şəxs barəsində cinayət işi məhkəməyə göndərilib. Baş Prokurorluğun mətbuat xidmətindən APA-ya verilən xəbəyə görə, Abdullayev Hüseyn Abbas oğlu və qeyriləri tərəfindən bir sıra Avropa ölkələrində külli miqdarda pul vəsaitlərinin leqallaşdırılmasına dair xarici ölkələrin aidiyyəti orqanlarından daxil olmuş müraciətlər əsasında Baş Prokurorluğun aidiyyəti idarəsində araşdırmalar aparılıb və daxil olmuş materiallar İstintaq idarəsinə təqdim edilməklə istintaq yolu ilə araşdırılıb.

İstintaqla Hüseyn Abdullayevin bilə-bilə cinayət yolu ilə əldə etdiyi əmlakın həqiqi mənbəyini gizlətmək məqsədilə özünün və ailə üzvlərinin adlarına ölkəmizdə fəaliyyət göstərən banklarda açılmış 7 bank hesabı vasitəsilə ümumilikdə 5.5 milyon manatdan artıq pul vəsaitini müxtəlif fiziki və hüquqi şəxslərin Azərbaycan Respublikası və xarici ölkələrdəki bank hesablarına köçürməklə, konvertasiya əməliyyatlarını həyata keçirməklə, habelə qanunsuz əqdlər bağlamaqla yaxın qohumunun adına Azərbaycan Respublikası ərazisində daşınmaz əmlaklar alaraq

həmin məbləğdə pul vəsaitini leqallaşdırmasına əsaslı şübhələr müəyyən edilib.

Toplanmış sübutlar əsasında Hüseyn Abdullayev Cinayət Məcəlləsinin 193-1.3.2-ci (cinayət yolu ilə əldə edilmiş xeyli miqdarda əmlakı leqallaşdırma) maddəsi ilə təqsirləndirilən şəxs qismində cəlb edilərək barəsində müstəntiqin vəsatəti və ibtidai araşdırmaya prosessual rəhbərliyi həyata keçirən prokurorun təqdimatı əsasında məhkəmənin qərarı ilə həbs-qətimkan tədbiri seçilib.

Cinayət işi üzrə ibtidai istintaq tamamlanaraq Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsinə göndərilib.

Cinayət əməllərinin tö-

“Quska”nın məhkəməsi başlayır - 5.5 milyon manatı leqallaşdırmaqda ittiham olunur

rədilməsində iştirak etmiş edilərək məsuliyyətə cəlb digər şəxslərin müəyyən olunmaları istiqamətində istintaq tədbirləri davam etdirilməklə, leqallaşdırma he-

sabına əldə edilmiş əmlaklar, digər qanunsuz maliyyə əməliyyatları və əqdlər barədə ayrı-ayrı ölkələrə hüquqi yardımların göstərilməsi ilə bağlı vəsatətlər göndərilib, eləcə də, həmin ölkələrin səlahiyyətli orqanları ilə qarşılıqlı əməkdaşlıq çərçivəsində zəruri olan bütün tədbirlər icra edilir.

Qeyd edək ki, Hüseyn Abdullayev 2018-ci ildə həbs edilib.

O, xeyli miqdarda maddi ziyan vurmaqla dələduzluqda ittiham edilərək 6 il müddətinə azadlıqdan məhrum edilmişdi. Hazırda həbsdədir.

Laçında dörd hərbiçimiz faciəli şəkildə öldü

Azərbaycan Ordusunun hərbi qulluqçuları faciəli şəkildə vəfat edib.

Bu barədə Musavat.com Müdafiə Nazirliyindən məlumat verilib.

Bildirilib ki, iyulun 30-u xidmətdən kənar saatlarda Laçın rayonu ərazisində küçürd qazlı termal sularla çimərəkən ilkin ehtimala görə zəhərlənən Azərbaycan Ordusunun hərbi qulluqçuları kapitan Emnəliyev Asif Qəhrəman oğlu, gizir Cəbrayilov Fərid Famil oğlu, müddətdən artıq həqiqi hərbi xidmət hərbi qulluqçuları çavuş Səmədov Tural Maşallah oğlu və çavuş Şahmarlı Emin Oqtay oğlunun meyitləri aşkar edilib.

“Müdafiə Nazirliyinin rəhbərliyi vəfat edən hərbi qulluqçularımızın ailələrinə və yaxınlarına dərin hüznə başsağlığı verir, səbir diləyir. Allah rəhmət eləsin!”, - məlumatda qeyd edilib.

Laçın rayonu ərazisində Azərbaycan Ordusunun dörd hərbi qulluqçusunun meyitlərinin aşkar edilməsi barədə Qubadlı hərbi prokurorluğuna məlumat daxil olub.

Bu barədə Respublika Hərbi Prokurorunun böyük köməkçisi, Hərbi Prokurorluğun mətbuat xidmətinin rəhbəri Firad Əliyev məlumat verib.

O bildirib ki, daxil olmuş

məlumat əsasında Qubadlı hərbi prokurorluğunun və Hərbi Prokurorluğun Kriminalistika və İnformasiya Texnologiyaları idarəsinin əməkdaşları tərəfindən hadisə yerinə və meyitlərə baxış keçirilib, iş üçün əhəmiyyət kəsb edən predmetlər maddi sü-

but kimi götürülüb, müvafiq ekspertizalar təyin edilərək, icraya yönəldilib, eləcə də izahatlar alınıb və digər hərəkətlər icra edilib.

F.Əliyev qeyd edib ki, hazırda Qubadlı hərbi prokurorluğunda araşdırma davam etdirilir və qanunvericiliyin tələblərinə uyğun olaraq bütün tədbirlərin görülməsi təmin olunacaq.

İki bankın əmlakı satışa çıxarılır

Avqustun 15-də və 27-də “Bakı Hərrac Mərkəzi” MMC-də ləğv prosesində olan “NBCBank” ASC-nin, avqustun 27-də isə ləğv prosesində olan “Zamin Bank” ASC-nin daşınar və daşınmaz əmlaklarının satışı üzrə hərraclar keçiriləcək.

Modern.az xəbər verir ki, bu barədə bankların ləğv edicisi - Əmanətlərin Sığortalanması Fondu məlumat yayıb.

Söhbət “NBC Bank”a məxsus dəyəri 1,1 min manat olan 1 ədəd “HP” markalı server avadanlığından, eləcə də Bakı şəhəri, Nəsimi rayonu, Azadlıq prospekti, 81 ünvanındakı dəyəri 500 min manat olan 263 kv.metrlik və dəyəri 2,3 milyon manat olan 281,2 kv.metrlik qeyri-yaşayış sahələrindən, “Zamin Bank”a məxsus Bakı şəhəri, Yasamal rayonu, Murtuza Muxtarov küçəsi, ev 145 ünvanındakı dəyəri 190 min manat olan 80,3 kv.metrlik, dəyəri 326 min manat olan 143,4 kv.metrlik, dəyəri 491 min manat olan 216,3 kv.metrlik qeyri-yaşayış sahələrindən və Bakı şəhəri, Nəsimi rayonu, Mirzə Ağa Əliyev küçəsi, ev 251 ünvanındakı ümumi dəyəri 460 min manat olan 30,8 kv.metrlik və 33,2 kv.metrlik mənzillərdən gedir.

Deputatlığa namizəd adam bıçaqladı

Azərbaycanda deputatlığa namizəd münaqişə etdiyi şəxsə bıçaqla xəsarət yetirməkdə şübhəli bilinir.

Hadisə Hacı Zeynalabdin qəsəbəsi, Cabir Novruz küçəsində qeydə alınıb.

Məlumatla görə, Sumqayıt şəhər sakini, 1989-cu il təvəllüdlü Taleh Sakit oğlu Məmmədov münaqişə zəminində 1974-cü il təvəllüdlü Cavadov Nazir Ağacavad oğluna bıçaqla xəsarət yetirib.

Yaralı dərhal Sumqayıt şəhər Təcili Tibbi yardım xəstəxanasına çatdırılıb.

Qeyd olunur ki, T.Məmmədov 46 saylı Sumqayıt beşinci seçki dairəsindən deputatlığa namizəddir.

Sumqayıt Tibb Mərkəzi-

nin sözcüsü Ramil Zeynalı Musavat.com-un sorğusuna cavab olaraq bildirib ki, 1974-cü il təvəllüdlü kişi cinsli şəxs 30.07.2024-cü il saat

22:15 radələrində Sumqayıt Tibb Mərkəzinin Təcili Yardım Xəstəxanasına daxil olub. Sol döş boşluğunun daxilinə keçən kəsilmis-deşilmiş

yarası diaqnozu qoyulan şəxs cərrahi əməliyyat olunub. Reanimasiyaya yerləşdirilən pasiyentin vəziyyəti orta ağır qiymətləndirilir.

Azərbaycan Mərkəzi Bankının İdarə Heyəti iyulun 31-də uçot dərəcəsinə dair yeni qərarını açıqlayıb. Mərkəzi Bankdan "Yeni Müsavat"a verilən məlumata görə, qərarla uçot dərəcəsi 7.25 faiz, faiz dəhlizinin aşağı həddi 6.25 faiz, faiz dəhlizinin yuxarı həddi isə 8.25 faiz səviyyəsində dəyişməz saxlanılıb.

Mərkəzi Bank bəyan edir ki, uçot dərəcəsinin dəyişməz saxlanması ilə bağlı qərar faktiki inflyasiya templərinin proqnoza uyğun formalaşması, proqnozlaşdırılan inflyasiyanın hədəfdə (4 ± 2 faiz) qalması, inflyasiyanın daxili və xarici amillərinin dinamikası nəzərə alınmaqla qəbul olunub: "Ötən ildən bəri illik inflyasiya yüksəlsə də hədəf diapazonunun ($4 \pm 2\%$) aşağı həddinin altında olub. Belə ki, 2024-cü ilin iyun ayında 12 aylıq inflyasiya 1.1 faiz, baza inflyasiya isə 0.8 faiz təşkil edib. İllik ərzaq inflyasiyası 0.2 faiz, qeyri-ərzaq inflyasiyası 1 faiz, xidmətlər inflyasiyası isə 2.4 faiz olub.

İnflyasiyanın xarici fonu ümumilikdə sabitdir. Bununla belə, əvvəlki aylarda müşahidə edilən davamlı qiymət azalması dayanıb və bəzi məhsullar üzrə qiymət artımı müşahidə edilib. Bu dövrdə manatın nominal effektiv məzənnəsinin (2024-cü ilin 6 ayında 3 faiz) bahalaşması idxal inflyasiyasının azalmasına əlavə töhfə verib.

Tədiyə balansının başlıca komponenti olan xarici ticarət balansında 2024-cü ilin 6 ayında 4 milyard ABŞ dolları məbləğində müsbət saldo qeydə alınıb. Bu dövrdə ölkənin strateji valyuta ehtiyatları 1.8 faiz artaraq 69.7 milyard ABŞ dolları olub. O cümlədən Mərkəzi Bankın valyuta ehtiyatları 1.1 faiz artaraq 11.7 milyard ABŞ dollarına çatıb".

Mərkəzi Bank bildirir ki, pul siyasəti alətləri maliyyə bazarlarında gedən proseslər və bank sisteminin likvidlik mövqeyindəki dəyişikliklər nəzərə alınmaqla tətbiq edilir. İyul ayında 1 günlük təminatlısız əməliyyatlar üzrə orta faiz (1D AZIR) 6.94 faiz olmaqla (iyunda 6.75 faiz) faiz dəhlizinin daxilində uçot dərəcəsinə yaxın formalaşmış. Mərkəzi Bank hökumət hesabları qalıqlarının dəyişiminin bank sistemindəki likvidliyin təsirini nəzərə alaraq sterilizasiya əməliyyatlarının həcmi azaldıb.

Mərkəzi Bankın uçot dərəcəsinə dair bundan əvvəlki qərarının qəbul edildiyi ötən ildən bəri inflyasiyanın risk balansında əhəmiyyətli dəyişikliklər baş verməyib: "Tərəfdaş ölkələrdə inflyasiyanın və dünya bazarında əmtəə qiymətlərinin dəyişkənliyi başlıca xarici inflyasiya riski hesab olunmaqdadır. Aparıcı iqtisadiyyatlarda monetar şərait sərt olaraq qalır. İnflyasiyanı

artıra biləcək daxili risk amillərinə isə xərc amillərinin aktivləşməsi və məcmu tələbin izafi artımı aiddir. İlk qiymətləndirmələrə görə, 2024-cü ilin dövlət büdcəsinə edilən düzəliş nəticəsində xərclərin artımının əhəmiyyətli inflyasiya təzyiqi yaradacağı gözlənilir. Bununla belə, ortamüddətli dövrdə büdcə xərclərinin və kredit qoyuluşlarının inflyasiyaya

də qiymətləri dövlət tərəfinə tənzimlənən məhsul və xidmətlərin qiymət və tariflərində edilən dəyişikliklərlə bağlıdır. Tenzimlənən qiymətlərdə artımın inflyasiya proqnozuna birbaşa və dolaylı artırıcı təsiri 1.5 faiz bəndi gözlənilir ki, bunun da 1 faiz bəndi 2024-cü ildə reallaşdırıla bilər. Uçot dərəcəsinin dəyişməz saxlanması və ya artırılması ilə bağlı növbəti

siri ilə bağlı Mərkəzi Bankın hesablamaları **iqtsadçı-ekspert Rövşən Ağayevin** qiymətləndirməsi ilə üst-üst düşür. Ekspert yanacaqın və ictimai nəqliyyatda daşımaların qiymətindəki artımların iqtisadiyyata qarşıdakı dövrdə inflyasiyaya real artırıcı təsirini 1 faiz civarında qeyd etmişdi: "Bu təsiri proqnozlaşdırmaq üçün ailə büdcələrində yanacağa və ictimai

məsinə getməyəcəyik". Azərbaycanla makroiqtisadi sabitliyin qorunmasında neft və qazın dünya bazar qiyməti əhəmiyyətli rol oynayır. Mərkəzi Bank bu il üçün Azərbaycan neftinin orta qiymətinin 84.9 ABŞ dolları, qazın 1000 kubmetrinin isə 296.1 ABŞ dolları olacağını proqnozlaşdırır. T.Kazımovun dediyinə görə, tənzimləyici 2025-ci ildə neftin orta qiyməti

çağırış görmür. **Bankın rəhbəri Taleh Kazımovun faiz qərarının açıqlandığı mətbuat konfransında dediyinə görə, valyutaya tələbin kəskin artması yanvar-fevral aylarında müşahidə edilib ki, bu da əsasən 2023-cü ilin dekabrında büdcə xərcləmələrindəki kəskin artımla bağlı olub:** "Bu ilin əvvəlindən təkə yerli şirkətlər və fərdi sahibkarlar xarici ticarət tərəf-

Mərkəzi Bank inflyasiya proqnozunu yüksəltdi - səbəb

Dollara tələb artır, xaricdən pulköçürmələr azalır...

təsirləri xüsusi diqqətdə saxlanılır.

Ümumilikdə, mövcud monetar şərtlər inflyasiyanın hədəf diapazonu daxilində saxlanılmasına və inflyasiya gözləntilərinin sabitləşdirilməsinə yönəlib. Yenilənmiş proqnozlara görə, mövcud şərtlərin dəyişməz qalacağı təqdirdə, baza ssenari üzrə inflyasiyanın 2024-cü ildə 5.4 faiz, 2025-ci ildə isə 5.5 faiz olacağı gözlənilir".

Xatırladaq ki, Mərkəzi Bank aprel iclasında 2024-cü ildə gözlənilən inflyasiya səviyyəsinə dair proqnozunu kəskin şəkildə aşağı salmışdı: 5,3 faizdən 3,5 faizə. Üç aydan sonra proqnozunu yenidən kəskin formada artırılmasını AMB belə izah edir: "İnflyasiya proqnozunun artırılma istiqamətində dəyişdirilməsi əsasən manatın nominal effektiv məzənnəsinin daha aşağı temple möhkəmlənməsi gözləntisi və eləcə

qərarlar faktiki inflyasiya və proqnozu, xarici və daxili risk amillərinin dinamikasından asılı olacaq".

AMB faiz dəhlizinin parametrləri ilə bağlı növbəti qərar barədə məlumatı ictimaiyyətə 2024-cü il sentyabr ayının 18-də açıqlayacaq.

Qeyd edək ki, Azərbaycan Respublikasının Dövlət Neft Şirkətinin (SOCAR) müdirlətinin əsasında Tarif (qiymət) Şurasının 29 iyun 2024-cü il tarixində keçirilən növbəti iclasında Aİ-92 markalı avtomobil benzininin və dizel yanacağının qiyməti artırılıb. Belə ki, Aİ-92 markalı avtomobil benzininin perəkəndə satış qiyməti 1 litr üçün 1 manatdan 1,10 manata, dizel yanacağının perəkəndə satış qiyməti isə 1 litr üçün 0,80 manatdan 1 manata çatdırılıb. Bundan əlavə, şəhər və ölkədaxili sərnişindaşıma tarifləri də artırılıb.

Maraqlıdır ki, Tarif Şurasının qərarının inflyasiyaya tə-

mai nəqliyyata çəkilən xərclərin payını nəzərə almaq lazımdır. Rəsmi statistika bunu 7 faiz ətrafında göstərir. Amma mən özümün, ətrafda olan müxtəlif insanların məlumatları əsasında hesablama apardım, bu göstərici 10 faizi aşır. Bu o deməkdir ki, bilavasitə şəxsi avtomobillə görə yanacağa və ictimai nəqliyyata sərf olunan ailə xərclərinin artımına görə iqtisadiyyat əlavə 1 faiz inflyasiya görəəcək".

Mərkəzi Bankın İdarə Heyətinin sədri Taleh Kazımov bildirib ki, həm dövlət xərclərinin, həm də tənzimlənən xərclərin inflyasiyaya təsiri 2024-cü il və 2025-ci ilin sonuna kimi qiymətləndirilib. Onun sözlərinə görə, proqnozlarda dəyişiklik olmasa, faiz və pul siyasəti ilə bağlı Mərkəzi Bankın qərarları sabit qalacaq: "Yeni hər hansı makroiqtisadi çağırışlar olmadıqda pul siyasətinin sərtləş-

tinin 83.8 ABŞ dolları, qazın 1000 kubmetrinin isə 332.5 ABŞ dolları civarında olacağını gözləyir. Bu isə Azərbaycanda makroiqtisadi sabitliyin qorunub saxlanması üçün komfort şərtlər formalaşdırır.

Qeyd edək ki, Azərbaycanda dollara tələbatın ötən ilin sonlarından başlanan artım prosesi davam edir. Belə ki, bu ilin yanvar-iyul aylarında Mərkəzi Bankın (AMB) Dövlət Neft Fondu (ARDNF) ilə birlikdə keçirdiyi valyuta hərəqlərində 4 milyard 195,9 milyon ABŞ dolları məbləğində satış olub. AMB-nin açıqladığı məlumatlar üzrə aparılan hesablama göstərir ki, bu, ötən ilin eyni dövrü ilə müqayisədə 2,3 dəfə çoxdur. Təkcə iyul ayında valyuta satışının məbləği 597,1 milyon dollar təşkil edib. Bu isə 1 il əvvələ nisbətən 2,2 dəfə çoxdur.

Valyuta hərəqlərində tələbatın 2 dəfədən çox artmasına baxmayaraq, AMB makroiqtisadi sabitliyə yönəlik hər hansı

daşılmaqla olan borclarını bağlamaq üçün 800 milyon ABŞ dolları ödəniş edib. Eyni zamanda dövlət xarici borcu ilə bağlı 1 milyarddan çox ödəniş edib. Bütün bunlar valyuta hərəqlərində satışın artmasına təsir edib. Amma bunlar ilin əvvəli üçün çağırışlar yaranan amillərdir. Hazırda valyuta bazarında hər hansı çağırış müşahidə olunmur".

Bankların dollara tələbatının artmasında ölkəyə xaricdən daxil olan vəsaitlərin azalması da mühüm rol oynayır. Belə ki, 2024-cü ilin yanvar-iyun aylarında Azərbaycanda banklara sürətli pul köçürmə sistemləri vasitəsi ilə 893.1 milyon manat vəsait daxil olub. Azərbaycanda banklardan xaricə göndərilən vəsaitin həcmi isə 259.3 milyon manat təşkil edib. Mərkəzi Bankın məlumatına görə, keçən ilin yanvar-iyun aylarına nisbətən sürətli pul köçürmə sistemləri vasitəsi ilə banklara daxil olan vəsaitin həcmi 31.3 faiz və ya 406.8 milyon manat, banklardan xaricə köçürmələr isə 19 faiz və ya 61 milyon manat azalıb.

Nəzərə çatdıraq ki, ötən ilin I yarısında Azərbaycanda banklara sürətli pul köçürmə sistemləri vasitəsi ilə 1 milyard 299.9 milyon manat daxil olub. Banklardan xaricə göndərilən vəsaitin həcmi isə 320.3 milyon manat təşkil edib.

Xaricdən pulköçürmələrinin azalması, xaricə turizmin, həmçinin idxalın artması fonunda dollara tələbatın artması təbii görünür. Lakin bu prosesin davamlı xarakter alması ölkənin valyuta gəlirlərinin mühüm hissəsinin xaricə axmasını şərtləndirir ki, bu da kifayət qədər arzuolunmaz nəticələrə səbəb ola bilər.

□ **Dünya SAKIT, "Yeni Müsavat"**

İyulun 30-da Türkiyə-Ermənistan normallaşma prosesi üzrə xüsusi nümayəndələrinin 5-ci görüşü baş tutub. Görüşlə bağlı bəyanatda diqqətə çatdırılır ki, xüsusi nümayəndələr əvvəlki görüşlərində razılaşdırılmış məsələləri təsdiqləyiblər.

“Xüsusi nümayəndələr həmçinin Akyaka/Axurik dəmir yolu sərhəd qapısının regional inkişafı üçün uyğun olaraq istifadəyə veriləcəyi təqdirdə tələb olunacaq texniki ehtiyacları qiymətləndirmək və diplomatik pasport sahibləri üçün qarşılıqlı viza prosedurlarını asanlaşdırmaq barədə razılığa gəliblər. Xüsusi nümayəndələr son məqsədi tam normallaşma olan bu prosesi heç bir ilkin şərt olmadan davam etdirməyə razı olduqlarını təsdiqləyiblər”. Türkiyə-Ermənistan münasibətlərində cüzi də olsa yaxınlaşma baş verib. Bu, regiona, sülh prosesinə hansı töhfələri verə bilər? Məsələlər Azərbaycanla razılaşdırılırmı?

Deputat Sahib Aliyev “Yeni Müsavat”a bildirdi ki, Türkiyə Xarici İşlər Nazirliyinin görüşün nəticəsi haqda yaydığı rəsmi sənəddə Akyakanın açılmasının regionda proseslərin gedişindən asılı olduğu bildirilir: “Regionda proseslər isə heç də sözügedən dəmir yolunun tez bir zamanda işə düşəcəyindən xəbər vermir. Xəmənin Zəngəzur dəhlizinin Ermənistanın maraqlarına cavab vermədiyi haqda iki gün əvvəl söylədiyi diqqətə xarakterli fikirlərinə Paşinyanın bir növ şərik çıxması, hayların ritorikanı dəyişdirsələr də, Azərbaycanla Türkiyəyə qarşı torpaq iddialarına və düşmənciliyə son qoymaq istəməmələri ortadaykən hansı normallaşmadan söhbət gedə bilər?” **S.Aliyev qeyd etdi ki, normallaşma normal məntiq və qonşulara normal yaşama tələb edir:** “Qarşı tərəfin hərəkətlərində hələ bu yoxdur. Üstəlik, 30 iyulda Tehran görüşü də təsdiqlədi ki, Ermənistan bir dövlətə forpostluğu bir neçəsinə forpostluqla əvəzləməyi düşünür. Özü də elə dövlətlərə ki, onların heç biri Ermənistanın Azərbaycan və Türkiyəyə qarşı düşmənciliyinə son qoymasını istəmir. Həmin İran açıq dilə gətirməsə də, açığı, heç Akyakanın işə düşməsi də onun marağında deyil”.

Azad Vətən Partiyasının sədri Akif Nağı dedi ki, verilən informasiyalar əvvəlki açıqlamalarla ziddiyyət təşkil edir: “Türkiyə rəh-

Türkiyə-Ermənistan münasibətlərində yaxınlaşma: Azərbaycanla razılaşdırılırmı...

Sərhəd görüşündən sonra nələr baş verəcək; ekspertlərin proseslə bağlı fikirləri haçalanır - ilginc şərhlər

bərliyi son günlərdəki bildirirdi ki, Ermənistanla razılaşma yalnız Azərbaycanın haqlı tələbləri yerinə yetirildikdən sonra mümkün ola bilər. Amma indi viza rejimin yumşaldılmasından, hətta ilkin şərtlərdən imtina olunmasından bəhs olunur. Bu, doğrudanmı Ankaranın mövqeyi kimi qəbul olunmalıdır, yoxsa maneə xarakteri daşıyır, demək çətindir”.

A.Nağının fikrincə, bu mövqenin Azərbaycanla razılaşdırılması da mümkün deyil: “Azərbaycan Ermənistan qarşısında konstitusiyadakı əsassız ərazi iddialarının aradan qaldırılması və sair məsələlərlə bağlı konkret şərtlər qoyub. Yeri gəlmişkən, Ermənistanın Türkiyəyə qarşı ərazi iddialarını da Azərbaycan gündəmdə saxlayır. Ona görə də anlaşılmalı deyil ki, Türkiyə gerbində Ağrı dağının təsvir olunduğu bir ölkə ilə münasibətləri niyə normallaşdırmaq istəyir? Bu normallaşma hesab edirəm ki, mövcud şərtlər daxilində yaxşı bir şey vəd etmir”. **Partiya sədri qeyd etdi ki, Azərbaycan regionda sülhün bərqərar olmasını istəyir, amma bu cür şərtlər daxilində deyil:** “Məğlub Ermənistan bu cür güzəştlər sağlam məntiqə

sığmır. Bizim nəyin bahasına olursa-olsun, məntiqi əldə olunacaq sülhə ehtiyacımız yoxdur. Məsələnin Azərbaycanla razılaşdırılması da inandırıcı deyil”.

Politoloq Məhəmməd Əsədullazadə isə hesab edir ki, Türkiyə ilə Ermənistan arasında normallaşma prosesi istiqamətində aparılan danışıqlar müsbət nəticələr əldə edilməsi üçün Azərbaycanla paralel şəkildə aparılır: “Azərbaycan və Ermənistan arasında danışıqlarda irəliləyiş var. Prezidentin xüsusi işlər üzrə nümayəndəsi Elçin Əmirbəyov da verdiyi açıqlamada irəliləyiş olduğunu vurğulayıb. Türkiyə-Ermənistanla əlaqələrin normallaşmasını Azərbaycanla əldə olunan irəliləyişə uyğun aparır. Həmçinin Ankara-Ermənistan əlaqələrinin inkişaf etdirilməsi kənar gücləri neytrallaşdırır, xüsusilə Fransanın destruktiv siyasətinin qarşısını ala bilər. Ona görə də bu, müsbət prosesdir”.

M.Əsədullazadə bildirdi ki, onsuz da Azərbaycan öz ərazi bütövlüyünü və suverenliyini təmin edib: “Ermənistanla danışıqlarda müəyyən fikir ayrılıqları olsa da, proses davam edir. Türkiyə də çalışır ki, danışıqlar davam etsin və nəticə əldə olunsun.

Xüsusilə Zəngəzur dəhlizinin açılması Türkiyənin geoiktisadi maraqlarına cavab verir. İkitərəfli danışıqlarda Azərbaycan və Ermənistan arasında sülh müqaviləsinin bağlanması və Ermənistanın konstitusiyasında sülhə mane olan maddələrin çıxarılması da danışıqlar. Çünki bu, sülhə təhdid olaraq qalır. Ona görə də Türkiyənin burada rolu vacibdir. Ermənistan da bilir ki, Türkiyə ilə əlaqələr qurulmasa, Avrointegrasiya siyasəti mümkün olmayacaq. Qərb də Ermənistandan Türkiyə ilə münasibətlərin normallaşmasını tələb edir. Düşünürəm ki, danışıqlar prosesində irəliləyiş əldə edildikcə, Azərbaycanla Ermənistan arasında fikir ayrılıqları da aradan götürüləcək. Türkiyə prosesə belə baxır. Azərbaycanla sülh olmadan tam normallaşma ola bilməz”.

Bu arada ABŞ-dan növbəti açıqlama gəlib. ABŞ dövlət katibinin Avropa və Avrasiya məsələləri üzrə köməkçisi Ceyms O'Brayen çərşənbə axşamı bildirib ki, ABŞ Rusiya və Çindən yan keçməklə, Mərkəzi Asiya ölkələrindən dünya bazarlarına Ermənistan və Azərbaycan ərazilərindən keçməklə yeni quru yolu yaratmaq imkanını nəzərdən ke-

çirir. Musavat.com bu barədə xarici mediaya istinadən xəbər verir. “Mərkəzi Asiya ölkələri inanılmaz dərəcədə zəngindir və indi dünya ba-

zarlarına çıxmaq üçün yeganə variant Rusiya və ya Çindən keçir. Əgər biz Ermənistan və ya Azərbaycan ərazisindən keçən marşrut açarsaq, o zaman onlar dünya bazarlarına çıxış əldə edəçəklər və Rusiya və Çindən daha az asılı olacaqlar”, - O'Brayen Senatın Xarici Əlaqələr Komitəsinə deyib.

İlin əvvəlində ABŞ və Türkiyə Azərbaycan-Ermənistan danışıqlarında irəliləyiş əldə olunması üçün anlaşma əldə etmişdilər. Amma sonrakı proseslərdə ABŞ-ın fərqli yanaşmalarını müşahidə etdik. Bu açıqlamanın O'Brayenin İrəvan səfərindən, özü də Türkiyə-Ermənistan danışıqlarının 5-ci raundundan sonra verilməsi diqqət çəkir. Gözləyək...

E.PAŞASOY,
“Yeni Müsavat”

Rusiya Zvartnots aeroportuna nəzarəti 32 ildən sonra Ermənistana verdi

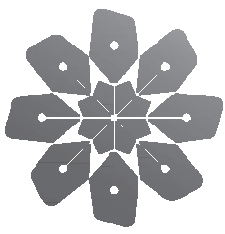
Rusiya FTX Sərhəd Xidmətinin nümayəndələri onilliklər sonra Zvartnots keçid məntəqəsində dövlət sərhədinin mühafizəsi funksiyalarını Ermənistan tərəfinə veriblər.

APA “Sputnik Armenia”ya istinadən xəbər verir ki, bununla bağlı protokolu Ermənistan Milli Təhlükəsizlik Xidmətinin (MTX) Sərhəd Qoşunlarının komandanı Edqar Hunanyan və Rusiya FTX-nin Ermənistandakı Sərhəd İdarəsinin rəisi, general-leytenant Roman Qolubitski imzalayıblar.

İrəvanda keçirilən rəsmi mərasimdə Rusiya FTX-nin Ermənistandakı Sərhəd İdarəsinin və Ermənistan MTN-in Sərhəd Qoşunlarının rəhbərliyi və şəxsi heyəti iştirak edib.

“Rusiya FTX faktiki olaraq Ermənistanın müstəqillik əldə etdiyi vaxtdan 32 il ərzində mühafizə olunan hava limanında dövlət sərhədinin mühafizəsini Ermənistan tərəfinə verib. Protokolda qeyd olunur ki, rusiyalı mütəxəssislər sərhəd nəzarətini təmin etmək üçün uzun müddətli birgə xidmət zamanı milli kadrların hazırlanması da daxil olmaqla, əvəzsiz yardım göstəriblər”, - deyə keçirilən tədbirdə Rusiya səfirliyinin müşaviri Maksim Seleznev deyib.

Qeyd edək ki, Ermənistan İrəvanın Zvartnots aeroportunda keçid məntəqəsində dövlət sərhədinin mühafizəsi funksiyalarını sabahdan özü yerinə yetirəcək.

**Azərbaycan
Respublikasının
Mədianın İnkişafı
Agentliyi**

**Gənc nəslin milli mənlək şüurunun
inkişaf etdirilməsi və vətənpərvərlik
hisslərinin tərbiyəsi**

Gənc nəslin milli vətənpərvər ruhda böyüməsi üçün həm dövlət, həm də qeyri-hökumət təşkilatları tərəfindən müxtəlif proqramlar həyata keçirilib, müəyyən təbliğat işləri aparılıb. Amma zaman-zaman ölkəyə kənar müdaxilələr, müxtəlif beynəlxalq təşkilatların öz təbliğatlarına gəncləri alət etməsi faktları bu işlərin yetərli olmaması qənaəti yaradır. Mütəxəssislər hesab edirlər ki, gənclər adət-ənənələrinə bağlı olsalar, dəyərlərinə sadıq olsalar, kimlərinə təbliğat toruna da düşməzlər. Bəs gəncləri, yeniyetmələri bu cür yad ünsürlərin təsirindən necə qoruyaq? Bu sahədə dövlətin və vətəndaş cəmiyyətinin üzərinə nə kimi öhdəliklər düşür?

Müasir İnkişaf Birliyinin sədri, siyasi şərhçi Mübariz Göyüşlü mövzu ilə bağlı "Yeni Müsavat"a fikirlərini bölüşüb. Onun sözlərinə görə, hər bir xalq, dövlət var edən onun milliliyi, mədəniyyətinə, tarixinə, mənəvi dəyərlərinə, tarixi şəxsiyyətlərinə, adət-ənənələrinə bağlıdır: "Xüsusən də gənc nəslin vətənpərvər, torpağına, xalqına, dövlətinə bağlı bir ruhda böyüməsi çox vacibdir. Nəzərə alsaq ki, hazırkı qloballaşma, internet əsrinə milli mədəniyyətlərin üzərinə "kütləvi mədəniyyət" deyilən hər cür qarışıqdan, zərərli ideyalardan ibarət olan bir təhlükə gəlir, o zaman milli kimliyin, ona bağlılığın, vətəndaşlarını, gənclərini vətənpərvər ruhda böyütmənin nə qədər vacib olduğu bəlli olur. Azərbaycanda bu istiqamətdə istər dövlət qurumları, istər QHT-lər, istər media, istər təhsil, istərsə də digər strukturların təmsilçiləri fəal çalışmalar gerçəkləşdirirlər.

Bu vətənpərvərlik çalışmalarının nəticəsini biz 44 günlük Vətən müharibəsində (o cümlədən ondan əvvəl və sonra baş verən hərbi toqquşmalarda, antiterror tədbirlərində) hərbiçilərimizin, gənclərimizin göstərdikləri qəhrəmanlıqlarda gördük. Torpaq uğrunda gözü-nü qırpmadan şəhadətə gedən, düşməni məhv edən şəhidlərimiz, qazilərimiz və bütün müharibə iştirakçıları olan hərbiçilərimiz vətənpərvərlik ruhunda, milli düşüncədə, mənəvi dəyərlərinə bağlı şəkildə yetişmişdilər.

Bütöv bir gənc nəsil Qarabağ həsrəti, yanğısıyla böyüdü, tərbiyə aldı və torpaqlarımızın işğalı ilə barışmadı, onu qəbul etmədi. Azərbaycançılıq ideologiyası millətimizi, onun gənclərini təşkilatlandırdı və 2020-ci ildə (ondan sonra daha bir neçə il ərzində) torpaqlarımızı işğaldan azad edildi, ərəzi bütövlüyümüz tam təmin edildi. Yeri gəlmişkən, torpaqları-

mız işğalda olarkən bəzən gənclərimizə qarşı tənqid, bəzən də çox kəskin və sərt fikirlər ünvanlanırdı. Onların işğal tarixlərini bilməməsi faciəvi bir hal kimi təqdim olunur, bir sıra hallarda gənclərimiz həтта aşağılanırdı. Amma bizlər bilmirdik ki, qəhrəmanlıqlar törədəcək, adını tarixə yazdıracaq bu gənc nəsil işğal tarixlərini öyrənmək, onu yadda saxlamaq istəmirmiş. Onlar yeni tarix yazmaq, azad, bütöv, güclü Azərbaycan tarixi formalaşdırmaq və onu yadda saxlamaq istəyirmiş. Bunu da öz qanları və canları ilə etdilər. Allah şəhidlərimizə rəhmət eləsin, qazilərimizə və

bütün müharibə iştirakçılarıma azərbaycançılıqdır. Azərbaycançılıq - bizi yaşadan, dövlət qurmaq üçün güc verən, dövlətimizi var edən, Qarabağımızı işğaldan azad etməyə bizləri təşkilatlandıran ali ideyamızdır. Azərbaycançılıq özündə çox şeyi ehtiva edir. Bu ideologiyada türklüyün və İslamın Azərbaycan Respublikasının sərhədləri daxilində mövcudluğu, milli-mənəvi dəyərlərimiz, şanlı tariximiz, ölkəmizdə bütün millətlərin mehriban, dinc, yanaşı yaşaması, müasirliyimiz, vətənpərvərliyimiz, adət-ənənələrimiz və s. xalqımız üçün önəmli ideoloji məqamlar əksini tapıb. Bunu mənimsə-

maz nəticələrə səbəb ola biləcək daha təhlükəli eskalasiyanın qarşısını almaq üçün verilib". Göründüyü kimi, üçüncü dünya müharibəsi riski qalmaqdadır. Bununla belə, Ukrayna müharibəsində NATO ordusu iştirak etmir. "Üçüncü dünya müharibəsi başlaya bilər". Almaniyanın müdafiə naziri Boris Pistorius ZDF telekanalına müsahibəsində belə demişdi. Nazir bildirmişdi ki, Avropada üçüncü dünya müharibəsi Yaxın Şərqdə vəziyyətin kəskinləşməsi və Rusiyanın Ukraynaya qarşı ikinci ildir apardığı hərbi əməliyyatlar fonunda başlaya bilər. Nazirin sözlərinə görə, Almaniya belə bir ssenariyə hazır olmalıdır: "Biz Avropada müharibə təhlükəsinin ola biləcəyi ehtimalına öyrəşməliyik".

"Almaniya Kiyevi yaxşı müdafiə edən NATO ölkələrindən biridir. Berlin "Şimal axını-2" layihəsini də dayandıran tərəfdir. İndiyə qədər Ukraynaya böyük silah partiyası tədarük edib. Təkcə "Taurus" raketlərini vermir. Bununla belə, Ukrayna ilə təhlükəsizlik sazişi də imzalayıb. Hazırkı addımlara gəlincə, Rusiya ilə birbaşa müharibəni istisna edirəm. Təlimlər güc nümayişidir. Rusiyanın da Hərbi Dəniz Qüvvələri təlimlərə start verib" - **professor Qabil Hüseynli** "Yeni Müsavat"a belə söylədi. Politoloq NATO əsgərinin rus hərbiçisi ilə üzbəüz dö-

məli və gənc nəslə daha çox təbliğ etməliyik.

Azərbaycan SSRİ-nin amansız işğalında olan zaman millətimizin əsas ideyası müstəqil olmaq idi. Gizli və aşkar mübarizələrlə nəhayət ki, buna 1991-ci ildə nail ola bildik. Lakin təəssüf ki, azadlığın dadını çıxara bilmədik. Rusiyanın dəstəyi ilə Ermənistan torpaqlarımızı işğal etdi, başımıza olmanın müsibətlərini gətirdi. Buna görə də 30 il ərzində bizim millətimizin, gənclərimizin əsas ideyası Qarabağın işğaldan azad edilməsi oldu. Artıq Qarabağ işğaldan azad olub, məcburi köçkünlər öz torpaqlarına qayıdır, quruculuq, abadlıq işləri görülür. Sual yaranır ki, bundan sonra bizlərin əsas ideyası nə olmalıdır? Millətimizi, gənclərimizi hansı ideya üzərində təşkilatlandırmalı, birleşdiməliyik? Hesab edirəm ki, bundan sonra bizim əsas ideyamız güclü dövlət qurmaqdan ibarət olmalıdır. Sosial ədalət əsaslı, qanunların aliliyinin qorunduğu, rüşvət və korrupsiyanın kökünün kəsildiyi, dövlətin imkanlarının hər kəs üçün elçatən olduğu cəmiyyətdən ibarət olan bir dövlət qurmaliyiq. Qələbə bizdə arxayınliq yaratmamalı, daha çox çalışmağa yönəldirməlidir.

Bunu da yenə vətənpərvər, milli-mənəvi dəyərlərinə bağlı olan gənclərimizlə, onların iştirakı və dəstəyi ilə quracağımızı da inanırıq".

Azərbaycan Respublikasının Mədianın İnkişafı Agentliyinin maliyyəsi əsasında nəşr olunur. Yazını hazırladı: Afaq MİRAYIQ

Üçüncü dünya müharibəsini də Almaniya başladacaq? - böyük təhlükə

Bu ölkə "Rusiya təhlükəsi"ne qarşı 800 min NATO əsgəri ilə təlimə hazırlaşır, oxşar addımı qarşı tərəf də atıb, həтта Pentaqona eskalasiya xəbərdarlığı edilib; **Qabil Hüseynli**: "Birbaşa toqquşma olmayacaq, amma..."

Rusiya-Ukrayna müharibəsi başlayandan bəri üçüncü dünya savaşının anonsu verilir. Dəhşətli müharibə gözləntiləri hələlik reallaşmasa da, bu istiqamətdə addımların sürətlənməsini düşünməyə əsas verən xəbərlər də intensivləşir. Son təşviş yaradan xəbər bu budur ki, Avropa İttifaqı Almaniyanın rəhbərliyi altında Rusiya ilə müharibəyə hazırlaşır.

"Yeni Müsavat" bildirir ki, bu barədə InfoBRICS portalı məlumat yayıb. İddialara görə, Almaniya "Rusiya təhlükəsi"ne qarşı çıxmaq üçün 800 min NATO əsgərinə təlim keçməyi planlaşdırır. Qeyd olunur ki, bundan əlavə, Berlin NATO əsgərlərini şərqə köçürmək üçün limanlardan, avtomobil yollarından və dəmir yollarından istifadə etməyi təklif edir. İkinci dünya müharibəsi də Almaniya üzərindən başlamışdı. Tarix təkrarlanır, yoxsa ən əlverişli müharibə marşrutu budur?

Rusiyanın müdafiə naziri Andrey Belousov iyulun 12-də ABŞ-ın müdafiə naziri Lloyd Ostlinlə söhbətində Pentaqonun rəhbərinə Kiyev və Vaşinqtonun hərəkətləri səbəbindən nəzarətsiz eskalasiyanın mümkünlüyü barədə çox ciddi xəbərdarlıq göndərilib. Bunu

"TASS"a Rusiyanın xarici işlər nazirinin müavini Serqey Ryabkov deyib. Onun sözlərinə görə, Amerika nümayəndələri ilə dövlət və diplomatik standartlara görə orta səviyyədə yuxarı olan bütün təmaslar sırf utilitar (etik nəzəriyyə - qeyd) məqsədlər güdür. İki öl-

kənin müdafiə nazirləri arasında son təmas da bu baxımdan istisna olmayıb: "Rusiya tərəfindən ABŞ-a Kiyevin Vaşinqtonun birbaşa müdaxiləsi olmadan aqlasıqmaz yeni mümkün təxribatları ilə bağlı çox ciddi xəbərdarlıq göndərilib. Bu xəbərdarlıq tamamilə idarəolun-

yüşünü proqnozlaşdırmır və hesab edir ki, eskalasiya riski yüksək olsa belə, tərəflərdən toqquşmadan çəkinirlər. Q.Hüseynli vurğuladı ki, NATO və Rusiya qoşunlarının hərbi əməliyyatlara başlaması dünya üçün fəlakət vəd edir: "Bunu tərəflər dərk edirlər. O baxımdan müdafiə bloku Kiyevə yardım göndərir, amma özü iştirakçı olmur. Əslində Alyans münafişə tərəfinə çevrilib və dolayısı ilə Rusiya ilə müharibə şəraitindədir. Həтта "Soyuq müharibə" dövründə bu dərəcədə gərginlik və böhran olmamışdı. İndi daha kövrək beynəlxalq münasibətlər sistemi mövcuddur və dünya gücləri bundan da ağırının olmaması üçün çalışırlar. Hər halda, istər Almaniya, istər ABŞ Rusiya ilə müharibəni birbaşa deyil, indiki şəkildə davam etdirəcəklər". **Professor qeyd etdi ki, tarixin hər iki müharibəsini almanlar udubuzlar, indiki savaşda isə müttəfiqlər fərqlidir**: "ABŞ Hitler faşizminə qarşı Sovet İttifaqının yanında olmuşdu. İndi biz rus işğalına qarşı ABŞ, Britaniya, Fransa və Almaniya kimi dövlətləri müttəfiq qüvvələr kimi görməkdəyik. Ona görə ehtimal edilən üçüncü dünya müharibəsi başlasa belə, bunun Almaniya başladığını söyləmək olmayacaq. Çünki bu dəfə müharibəni ruslar başladılar".

□ **Emil SALAMOĞLU, "Yeni Müsavat"**

HƏMAS-ın Siyasi Bürosunun rəhbəri İsmayıl Haniyə iyulun 31-də Tehrandə qaldığı iqamətgahda raket zərbəsi ilə öldürülüb. “Yeni Müsavat” yazır ki, İsrail hərbi aviasiyasının zərbəsi nəticəsində Haniyənin özü və mühafizəçisi həlak olub.

O, İranın yeni prezidenti Məsud Pezeşkianın andiçmə mərasimində iştirak etmək üçün Tehrana gəlmişdi. Haniyənin dəfn mərasimi avqustun 1-də Tehrandə keçiriləcək. İran Haniyənin qətlə yetirilməsi ilə əlaqədar üç günlük matəm elan edib. Səudiyyə Ərəbistanı mətbuatının məlumatına görə, sui-qəsd yerli vaxtla gecə saat 02:00-da idarə olunan raketdən istifadə edilməklə həyata keçirilib. İyulun 13-də İsrailin baş naziri Benyamin Netanyahu bütün HƏMAS rəhbərliyini hədələmişdi. Bundan sonra HƏMAS-ın əsas liderlərindən birinin öldürülməsi göstərir ki, İsrail öncədən hazırlıq görüb. HƏMAS təmsilçiləri Tehranı Qəzzadan, Ramallahdan daha təhlükəsiz bildirdilər. Bir çoxları da İran ərazisində toplantı və koordinasiya işləri həyata keçirirdilər. Bu mesaj verildi - Tehran təhlükəsiz yer deyil, qorxulu yerdir... İranın ali liderlərinə, dövlət başçılarna da açıq mesaj verildi - evlərinizi başınıza uçuraraq. Sizi yatdıgınız yerdə qətl edirik.

Bu, İrana, onun müdafiə və kəşfiyyat güclərinə, özünü regionun ağası sayan SEPAH-a əlcək atmaq, onları aşağılamaqdır. Ən ali qonaqları ən önəmli gündə qoruya bilməyən SEPAH, digər güclər öz liderlərini və hətta özlərini də qoruya bilməzlər. İranın etibarsızlaşdırılması baş verdi və bu, alındı. Bu hadisəyə artıq iyulun 31-i şəhər saatlarından reaksiyalar gəlməyə başlayıb. **Fələstin prezidenti Mahmud Abbas** Haniyənin qətlini pisləyib. O bildirib ki, sözügedən qanlı hadisə regionda vəziyyəti daha da müərkəbləşdirəcək. M.Abbas Fələstin xalqını İsrailə qarşı qətiyyətlə birləşməyə çağırıb.

“İsmayıl Haniyənin qisasını almaq İranın borcudur” - İranın ali lideri ayə-tullah Əli Xamenei belə deyib. Onun sözlərinə görə, bunun səbəbi İsmayıl Haniyənin İran torpaqlarında şəhid olmasıdır: “Haniyəni qətlə yetirməklə İsrail özü üçün ağır cəzaya zəmin yaratdı”. İran prezidenti Məsud Pezeşkian Haniyənin qətlə bağlı X hesabında paylaşımında bildirib ki, İran İslam Respublikası öz ərazi bütövlüyünü, şərəfini qoruyacaq: “Bu gün əziz İran öz kədər və sevincinin şəriki, müqavimət yolunun daimi və şərəfli yoldaşı, Fə-

Pezeşkianın andiçməsi qanla bitdi: Xameneidən qisas anonsu - Haniyənin qətlinin təfəsilatı...

HƏMAS lideri Tehrandə yatdığı yerdə raket zərbəsi ilə öldürüldü, SEPAH-a “əlcək atıldı”, İran üç günlük matəm elan etdi; yeni prezidentin yumşalma siyasətinə ciddi zərbə vuruldu - beynəlxalq reaksiyalar və analitiklərin rəyləri...

ləstin müqavimətinin cəsur lideri, Qüds şəhidi Hacı İsmayıl Haniyə üçün matəmdədir. Dünən onun qalıb əlini qaldırdım və bu gün onu çiyinlərimdə dəfn etməliyəm. Qürurlu İran və Fələstin xalqı arasındakı bağ əvvəlkindən daha möhkəm olacaq və məzlumların müqavimət və müdafiə yolu hər zamankından daha güclü davam edəcək. İran İslam Respublikası öz ərazi bütövlüyünü, şərəfini qoruyacaq və terrorçu işğalçıları qorxaq əməllərinə görə peşman edəcək”. **İranın Xarici İşlər Nazirliyinin sözçüsü Nasir Kənanı isə deyib ki, Haniyənin qanı yerdə qalmayacaq.** “Haniyənin Tehrandə şəhadəti Tehran, Fələstin və müqavimət arasında dərin və qırılmaz bağı gücləndirəcək”, - o bildirib.

“HƏMAS Siyasi Bürosunun sədri İsmayıl Haniyənin Tehrandə xaincəsinə öldürülməsini qətiyyətlə pisləyirəm”. Bu isə Türkiyə prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğanın X hesabındakı paylaşımında deyilir: “Bu sui-qəsd Fələstin mübarizəsinə, Qəzzanın şanlı müqavimətini və fələstinli qardaşlarımızın ədalətli mübarizəsini pozmaq, fələstinliləri ruhdan salmaq və qorxutmaq məqsədi daşıyan bir hərəkətdir”. O əlavə edib ki, Türkiyə Fələstinini bütün imkanları, bütün gücü ilə dəstəkləməyə da-

vam edəcək. Rusiya xarici işlər nazirinin müavini Mixail Boqdanov isə deyib ki, HƏMAS liderinin öldürülməsi regionda münaqişəni daha da alovlandırır. O bu hadisəni siyasi sifariş adlandırır və qəbul edilməz olduğunu bildirib. Boqdanov əlavə edib ki, baş vermiş qətl birmənalı olaraq Qəterdəki danışıqlara neqativ təsir edəcək.

Analitik Elxan Şahinoğlu görə, İsrail HƏMAS liderini istənilən başqa ölkədə neytrallaşdırı bilərdi, ancaq bunun üçün məhz İranı seçdi. Onun fikrincə, İsrailin Haniyəni Tehrandə raket zərbəsi ilə öldürməsinin səbəbi islahatçı kimi dəyərləndirilən İranın yeni prezidenti Məsud Pezeşkianla bağlıdır: “İsrail Qərbin İrana qarşı siyasətinin yumşaldılmasını istəmir. Məsud Pezeşkianın isə prezident kürsüsündə başlıca məqsədi Qərb ölkələri ilə münasibətlərin normallaşması, yeni nüvə anlaşmasının imzalanması olacaqdı. Bu, İsrailin maraqlarına ziddir. Çünki Tel-Əviv düşünür ki, Tehran Qərblə münasibətlərin normallaşması adı altında həm nüvə çalışmalarını davam etdirmək, həm də əvvəlki kimi HƏMAS və Hizbullah kimi təşkilatları İsrailə qarşı maliyyələşdirməkdə və silahlandırmaqda davam edəcək”. **Politoloq hesab edir ki, HƏMAS liderinin Pezeşkianın andiçmə mərasimində qatıldığı**

gün Tehrandə öldürülməsi İranın yeni prezidentinin imicinə də mənfi təsir etdi: “Pezeşkian HƏMAS liderinin Tehrandə öldürülməsinə kəskin reaksiya vermək məcburiyyətindədir, o, ali dini lider və SEPAH-ın İsrailə qarşı müxtəlif həmlələrinə dəstək vermək məcburiyyətində qalacaq. Belə olan halda Məsud Pezeşkianın Qərb ölkələri ilə münasibətlərin normallaşdırılması istəyi arxa plana keçəcək. İsrailə də elə bu lazımdır”.

Siyasi icmalçı Aqşin Kərimovun qənaətinə görə, kəşfiyyat orqanları İrana gələn nümayəndə heyətləri arasında “casus axtarışına” başlaya bilər, elə İsrailin də məqsədi İranı bu istiqamətə yönləndirməkdir. Onun fikrincə, bununla İsrail İranın təhlükəsizlik cəhətdən boşluqlarla dolu ölkə olduğunu göstərir, Tehranın xarici dövlətlərlə əlaqələrində əhəmiyyətli maneə yaratmağa çalışır: “İsmayıl Haniyə İranın Yaxın Şərqdəki arzusunda olduğu məhdud güzəşt siyasətinin qurbanı ola bilər. Yeni İran beynəlxalq aləmlə əlaqələrini cilalamağa çalışdıqca, onun qarşısında Yaxın Şərqdəki addımlardan çəkilmək şərti qoyulurdu. İran ola bilsin ki, qapalı görüşlərdə müəyyən kompromis əlamətlərini göstərər, lakin gerçəklikdə o, böyük ölçüdə regional siya-

sətinə redaktə edən deyildi. Hər halda, bu versiyalar gündəmdədirsə, Haniyənin öldürülməsi səbəbləri İranın daxili arenasında da axtarıla bilər”. Təhlilçi hesab edir ki, Haniyədən sonra HƏMAS-ın müqaviməti qırıla bilər.

Siyasi ekspert Ramiyə Məmmədova isə düşünür ki, bu hadisə İranın İsrailə müharibə elan etməsinə səbəb ola bilər: “Çünki İsrail birbaşa

İranın paytaxtına raket zərbəsi endirib. İndiyə qədər İran-İsrail savaşı proksi gəlib, amma bu dəfə Tehran hədəf alınıb. Eyni zamanda Pezeşkianın inaqurasiyası olan günü HƏMAS liderinin qətlə yeni prezident üçün yaxşı başlanğıc olmadı. O, Qərb və İsrailə gərginliyi azaltmaq istiqamətində siyasət apara bilərdi ki, Haniyənin öldürülməsi faktı buna imkan verməyəcək. İndi İran prezidenti məcburdur ki, kəskin bəyanatlarla çıxış etsin”.

Məlumat üçün deyək ki, Haniyə 1963-cü ildə Qəzza zolağındakı Elşati qaçqın düşərgəsində anadan olub. Ailəsi 1948-ci ildə Ərəb-İsrail müharibəsi zamanı Aşkelon şəhərindən qaçaraq qaçqın vəziyyətinə düşüb. 1987-ci ildə Qəzza İslam Universitetini bitirib. O, 1989-cu ildə Birinci İntifadada iştirak etdiyi və HƏMAS üzvü olduğu səbəbilə həbs edilib. 1992-ci ildə azad edildikdən sonra o, 415 İslami Cihad və HƏMAS üzvlərindən ibarət qrupa qoşularaq, İsrail tərəfindən Cənubi Livana deportasiya edilib. Növbəti il Qəzzaya qayıdıb.

□ **Emil SALAMOĞLU,**
“Yeni Müsavat”

Qəterin baş naziri: “İsrail-HƏMAS danışıqlarının gələcəyi sual altındadır”

Qəterin baş naziri Şeyx Məhəmməd bin Əbdülrahman Əl-Tani HƏMAS-ın siyasi rəhbəri İsmayıl Haniyənin Tehrandə öldürülməsindən sonra İsrail və HƏMAS arasında gələcək vasitəçiliyin uğuruna şübhə ilə yanaşıb.

APA xəbər verir ki, bu barədə İsrail və HƏMAS arasında vasitəçilik səylərinə rəhbərlik edən Qəterin baş naziri X hesabında paylaşım edib.

“Danışıqlar davam edərkən Qəzzada mülki şəxslərin hədəf alınması və siyasi sui-qəsdlər bizi belə bir sual ətrafında düşündürməyə vadar edir ki, bir tərəf digər tərəfdəki müzakirəçini qətlə yetirdikdə vasitəçilik necə uğur qazana bilər? Sülh üçün ciddi tərəfdaşlar lazımdır”, - o yazıb.

Hərtərəfli konfrans

Zamin Hacı
 zaminhaci@gmail.com

"Sən çıxanda yaşıl donlu tarlaya,
 İldırımır dəmir atın elə bil.
 Ağ pambıqdan göyə ucalan taya,
 Xoş günlərim kimi tükənən deyil"
 ("Pambıqçı qız" mahnısından)

Bakıda məktəblərin birinin həyatında elektrik dərəyi cərəyan keçirmiş, yeniyetmə oradan tutduğu üçün ölüb. Hadisə yerindən süjetdə (BakuTV) qonşular deyirdi ki, artıq burada 3-cü uşağı tok vurur: "Görək kimsə öləydi, ondan sonra düzəldəydilər?"

Ancaq süjetin sonundan belə məlum oldu ki, heç ölüm də çarə deyilmiş. Çünki müxbir məktəb və təhsil idarəsi ilə əlaqə saxlamışdı, onlar deyiblər dirək bizim təbəlimimizdə deyildir. Eyni cavabı Bakı ŞİH-dən və işiq idarəsindən də alan müxbir "bəlkə dirək göyden düşüb" deyərək xəbəri bitirməyə məcbur oldu.

Ona görə bizim əldə "günah öləndədir" tipli ata sözləri yaranır. Uşaq niyə dirəkdən tuturdu? Səlahiyyətli orqanların ətəyindən tutmalıyıq. O zaman ölməzsən. Həmin ətəklərin cərəyanı orqanizm üçün təhlükəli həddi aşmır. Əksinə, qidalanırsan.

Qida demişkən, hökumət daha bir faydalı qərar vermişdir: noyabrda beynəlxalq iqlim konfransı keçirilən zaman Bakı şəhərində toylar qadağan edilir. Paytaxt onsuz basabasdır, dövlət səviyyəsində tədbir zamanı problem çıxmasın deyə bu qadağa zəruri olmuşdur. (Hələ məktəbləri bağlamaq, xalqı bir ayılığa harasa qovmaq kimi ideyalar da var, görək axırı nə olur. Mən bütün qərarları dəstəkləyirəm, indidən bilinsin).

Alqışlanası qərardır. Məhərrəmliyin, may ayının üzərinə bir də iqlim ayı gəldi. Onsuz bambılı, dumbullu, qulaqbatıran, ürekbəlandırən, israfçı, düşük, yadda qalmaz Azərbaycan toyları çoxumuzun zəhləsini töküüb, bu bəbərliliyə son qoyan da yoxdur. Ancaq toy olmasa xalqımız necə artıb-törəyəcəkdir? Düşünürəm hökumətin bu istiqamətdə hansısa dəstək tədbirləri olacaqdır. Məsələn, təcili evlənməli olan cütlüklərə rayonlarda palatka toyu keçirmək mümkündür.

Iqlim konfransının mənasına da bu qadağa çox uyğundur. Siz bilirsinizmi planetdə qlobal istiləşməyə, atmosferin çirkənməsinə ən çox səbəb olan canlılardan biri inəklərdir? 1 inək havaya sutkada 500 litr metan qazı buraxır. Bu qaz isə temperaturu artırır. İneklər avtomobillər qədər ziyanlıdır. O cümlədən heyvandarlıq məqsədiylə meşələr qırılır, əkin sahələri yaradılır və sairə. Qoyunculuq dağlarımızın, dağətəyi bölgələrin, meşə fondunun belini qırır. Qoyun dırnaqları torpağı eroziyaya uğradır, aşındırır. Təsədüfi deyil ki, hazırda bütün xalq artistlərimizin evində meşə qırmaq üçün balta saxlanılır. Bunlar hamısı isə şadlıq saraylarına ət tədarüki üçün vacib mənbələrdir. Əgər 1 ay toylar dayansa, gör təbiətə nə qədər xeyirdir!

İndiki uşaqların yadına gəlməz, sovetin vaxtında bizdə hər payız toylar qadağan edilirdi. Sadəcə, o vaxt paytaxtda yox, kənd rayonlarında bu zəruri tədbirə əl atılırdı. Xalqı məhsul yığımına: pambıq, üzüm tarlalarına cəlb etmək üçün. Nəticədə biz hər hektardan milyon ton pambıq əldə edirdik, tuman-köynəyi də indiki kimi Çindən almırıq. Çaxırmız Vladivostoka qədər gedirdi.

Bəzən kimsə qadağanı pozmaq istəyirdi, bu zaman dövlət milis qüvvələrindən istifadə edir, bütün toyxanaları pambıq sahəsinə basırdı. Mənim şəxsən yadıma gəlir, gəlinin əlində vedrə, üzüm yığmasını canlı görmüşəm. Bəy də konteynerin böyründə durub məhsulu qəbul edirdi. Nəticədə toy gecəsi yadda qalan olurdu. Bu cür gözəl təşkilatçılıq qabiliyyətinə görə raykom katibi Əhmədzadə yoldaşı müstəqillik dövründə su naziri qoymuşdular.

Çox nostalgiyaya qapıldım... Buna görə də hökumətimizə dərin minnətdarlığımı çatdırıram. Konfransınızın xeyrini görürsünüz.

İran İslam Respublikasının ali rəhbəri Ayətullah Seyid Əli Xamenei iyunun 30-da İranın yeni prezidenti Məsud Pezeşkiyanın andıçmə mərasimində iştirak etmək üçün Tehrana gələn Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyanı qəbul edib.

İran KİV-ləri məlumat yayıb ki, Ayətullah Xamenei Ermənistanın ərazi bütövlüyünün qorunmasının vacibliyini vurğulayıb. O, "İran İslam Respublikası Zəngəzur dəhlizini Ermənistanın zərərinə görür və bu münasibətdə qətiyyətlidir" deyib. Xameneinin bu fikrini Nikol Paşinyan dəstəkləyib.

Ölkələrin qonşuları ilə əlaqələrinə məhdudiyyətlər qoymamasının vacibliyini vurğulayan Xamenei əcnəbi-ləri nəzərdə tutaraq, "ölkələrin təhlükəsizliyini və rifahını təmin edən şey özlərinə və yaxınlarına güvənməkdir. Başqaları ölkənin işlərinə qarışsa, bu, onların ziyanına olar" deyib.

Göründüyü kimi, Xamenei yenə də əvvəlki "hikkəli" mövqeyindədir. Zəngəzur dəhlizi qlobal bir məsələdir və hər kəsini, o cümlədən Ermənistanın xeyrinədir. Ancaq İran hansısa maraqları nəminə buna görə Azərbaycana qarşı anormal siyasət aparır. Azərbaycan tərəfi münasibətlərin normalaşması üçün bütün imkanlarını səfərbər edir, ancaq görünən budur ki, molla rejimi zərərli və ziyanlı mövqeyində qalmağa israrlıdır. Münasibətlərin kövrək vaxtında Xamenei niyə belə edir? Səbəb nədir?

Deputat Azər Badamov cənub qonşumuzun Zəngəzur siyasətinin dəyişmədiyini söylədi: "Pezeşkiyanın prezidentliyi dövründə İranın apardığı regional siyasətində dəyişikliklərin ola biləcəyini demək sadələşməkdir. Çünki Pezeşkiyan prezident olaraq bir fiqurdur və ali dini lider, ayətullah Xameneinin müəyyənləşdirdiyi siyasi kursunu davam etdirməlidir. Bu baxımdan İranın Zəngəzur dəhlizi ilə bağlı baxışları dəyişməz qalır.

Paşinyanın İrana səfəri zamanı Pezeşkiyan və ali dini lider tərəfindən qəbul olunması və Xameneinin "İran İslam Respublikası Zəngəzur dəhlizini Ermənistanın zərərinə görür və bu münasibətdə qətiyyətlidir" ifadəsini işlətməsi İranın Zəngəzur dəhlizi ilə bağlı baxışlarının dəyişmədiyini göstərir. Pezeşkiyan Paşinyanla görüşü zamanı məsafə saxlaya və öpüşməyə bilər. Amma İran-Ermənistan münasibətləri ilə bağlı isə Xameneinin müəyyənləşdirdiyi kursu davam etdirməyə məcburdur. İran istəyir ki, Zəngəzur dəhlizi açılmasın və Azərbaycanın Naxçıvanla əlaqəsi Araz çayının sol sahililə qu-

Xameneinin dəyişməyən Zəngəzur dəhlizi "hikkəsi" - səbəb...

Azər Badamov: "Azərbaycan Zəngəzur dəhlizinin açılmasını uzun illər gözləmək niyyətində deyil, ona görə də..."

Rəşad Bayramov: "İran öz mövqeyini realıqdan uzaq arqumentlərlə müdafiə etməyə çalışır, sanki..."

rulsun. Amma Zəngəzur dəhlizinin açılması 10 noyabr 2020-ci il bəyanatının tərkib hissəsidir və Ermənistan bu dəhlizin açılması ilə bağlı öhdəlik götürüb. Digər tərəfdən, Zəngəzur dəhlizi artıq regional kontekstdən çıxaraq beynəlxalq əhəmiyyətli məsələyə çevrilib. Belə ki, Zəngəzur dəhlizi Orta dəhlizin tərkib hissəsi olmalıdır. Bu baxımdan, bu dəhlizin açılmasına Asiya və Avropa ölkələrinin marağı günü-gündən artmaqdadır. Düzdür, Zəngəzur dəhlizinin açılması gecikməkdir. Amma bu məsələ gec-tez reallaşacaqdır. Bu məsələnin reallaşmasının güc yolu ilə baş tutmasını dəstəkləmirik. Hesab edirəm ki, Ermənistanın özü Zəngəzur dəhlizinin əhəmiyyətini düzgün dəyərləndirəcək və tezliklə açılması üçün hərəkətə keçəcəkdir. Çünki Zəngəzur dəhlizinin açılması hamıdan çox Ermənistanın özü üçün vacibdir. Amma Azərbaycan Zəngəzur dəhlizinin açılmasını uzun illər gözləmək niyyətində deyil. Ona görə də İran ərazisindən alternativ yolun tikintisini davam etdirir. İran üçün maraqlısı da öz ərazisində belə bir beynəlxalq bağlantının yaradılmasıdır. Çünki nəqliyyat kommunikasiyaları kimin əlinə düşürsə, regional vəziyyətə nəzarətdə onun rolu da artır. Bu baxımdan İran Zəngəzur dəhlizinin açılmasını dəstəkləməklə belə bir fürsəti əlindən buraxmaq niyyətində deyil".

AMİP liderinin köməkçisi, politoloq Rəşad Bayramov hesab edir ki, əslinə baxanda İranın Ali dini lide-

rinin dediklərində yeni bir şey yoxdur: "İndiyə qədər İranın ayrı-ayrı rəsmi şəxsləri dəfələrlə öz bəyanatlarında Zəngəzur dəhlizinin əleyhinə olduqlarına dair bəyanatlarla çıxış ediblər. İranın rəsmi mövqeyi ondan ibarətdir ki, Zəngəzur dəhlizinin açılması guya ki, mövcud sərhədlərdə hansısa dəyişikliklərə səbəb ola bilər. Başqa sözlə desək, İran öz mövqeyini realıqdan uzaq arqumentlərlə müdafiə etməyə çalışır, sanki Zəngəzur dəhlizi İranla Ermənistan arasında quru əlaqəyə mane olacaq və s. Ancaq xəritəyə sadəcə göz atmaq kifayətdir ki, bunun açıq yalan olduğu aşkarlansın. Əslində İran rəsmiləri özləri də kifayət qədər yaxşı bilirlər ki, söhbət hər hansı sərhəd dəyişikliyinə gəlmir. İranın Zəngəzur dəhlizi ilə bağlı narahatlığının səbəbləri tamam başqadır. Rəsmi Tehran başa düşür ki, Zəngəzur dəhlizinin çox böyük regional və beynəlxalq əhəmiyyəti var. Belə ki, nəzərdə tutulan kommunikasiyalar açıldıqdan sonra Qafqazın iqtisadi mənzərəsi və geosiyasi konfigurasiyası dəyişəcək. İran qorxur ki, Zəngəzur dəhlizi açıq olarsa, İran öz ərazisindən malların tranzitindən əldə etdiyi gəliri itirəcək. Digər səbəb isə İranın daşınan mallar üzərində müəyyən nəzarəti və Azərbaycanla təsir rıçaqlarını itirmək qorxusudur. Digər tərəfdən, isə, Zəngəzur dəhlizinin açılması ilə bölgədə Azərbaycan və Türkiyənin mövqeyi daha da möhkəmlənəcək ki, bundan da təkə regional deyil,

qeyri-regional güclər də ciddi narahatlıq keçirirlər. Tehran əslində bu şəkildə davranışları ilə Ermənistanın Mehri rayonun 40 kilometrlik ərazisindən keçərək Türk dünyasını birləşdirəcək yola qarşı olduğunu, yeni Türk dünyasının birliyinə qarşı olduğunu nümayiş etdirmiş olur. İran rəsmiləri Zəngəzur dəhlizinin nəticə etibarilə Türk dövlətləri arasında əlaqələrinin inkişafından, Türkiyənin Qırğızıstan, Özbəkistan, Qazaxıstan, Türkmənistan kimi ölkələrlə əlaqələri genişləndirmə imkanını əldə etməsindən narahatdırlar.

İran Ali dini liderinin "Zəngəzur dəhlizi Ermənistanın ziyanıdır" mövqeyi də heç bir məntiqə əsaslanmayan mövqedir. Belə ki, Zəngəzur dəhlizi Cənubi Qafqazda yox, bütün Avrasiyada böyük əhəmiyyətə malik yeni kommunikasiya xətti olacaqdır. Rusiya üçün bu, Cənub istiqamətində və Türkiyə ilə logistika imkanlarıdır, eyni zamanda Şərq-Qərb dəhlizinin Türkiyə istiqaməti üzrə yeni qolunun açılmasını təmin edir. Hər şeydən öncə isə bu dəhliz Ermənistanın dalan dövlətdən qurtulması və nəqliyyat blokadasından çıxmasını şərtləndirəcək yeni imkan deməkdir. Odur ki, İran rəsmilərinin nə deməsindən asılı olmayaraq Zəngəzur dəhlizinin açılması mütləq şəkildə baş verəcək. İranın bununla bağlı Ermənistanla təzyiqlərinin nəticə verəcəyini düşünmürəm".

□ **Cavansir ABBASLI, "Yeni Müsavat"**

Amerika Birləşmiş Ştatlarında seçki prosesi qızışdıqca, xüsusilə Trampa qarşı əks kampaniyalar intensivləşir. Hazırda ABŞ-ın anti-Tramp mediası onu daha çox Rusiya amili ilə vurmağa çalışır.

Rəsmi dairələrdən də belə bəyanatlar verilir ki, Rusiya növbəti dəfə ABŞ-da seçkiyə müdaxilə edəcək.

Nəzərə çatdıraq ki, Tramp ilk dəfə ABŞ prezidenti seçilərkən Rusiyanın onun xeyrinə seçkilərə müdaxilə etməsi iddiaları hüquqi müstəvidə araşdırılmışdı. İndi də Trampı eyni "yerdən" vurmağa başlayıblar.

Bu arada, Rusiya bu ittihamları rədd edib.

"ABŞ-dakı prezident seçkisinə müdaxiləmiz barədə bəyanatlar absurddur".

Rusiya ABŞ-dakı seçkilərə necə müdaxilə edə bilər - Trampa qarşı tələ, yoxsa...

Bəhruz Məhərrəmov: "Yeganə məqsədi amerikalıların iradəsinə təsir etməkdir"

Sona Əliyeva: "Hər iki cəbhə bu seçkidə Trampa qarşı vahid platformadan çıxış edəcək"

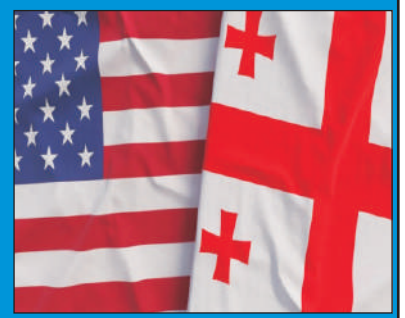
Trampın lehinə müdaxilə edəcəyinə dair demokratların bəyanatları əslində bu ölkədə seçki mühitə dair aydın və real təsəvvürlər yaratmağa imkan verir. Artıq 8 ildir ki, davam edən və Trampa qarşı linq vasitəsinə çevrilən bu iddiaların yenidən gündəmə gə-

lədən nə qədər təəccüblü olsa da, Mərkəzi Kəşfiyyat İdarəsini də alet etməyi bacarmışlar. Belə ki, Amerika Birləşmiş Ştatlarının Mərkəzi Kəşfiyyat İdarəsi də Rusiyanın, o cümlədən Çin və İranın bu ölkədə prezident seçkisinə müdaxiləyə hazırlaşmaları barədə rəs-

Onların maddi imkanları əsasən erməni lobbisindən və Trampın iqtisadi müstəvidəki rəqiblərindən asılı olacaq. Rusiyaya və Şərqi simpatiyası olan milyarderlər isə daha çox Trampın yanında olmaq niyyətindədirlər. Hər halda, ABŞ mediasını izlədik-

ABŞ Gürcüstana şərt qoydu - münasibətlərin normalaşdırılması...

ABŞ Gürcüstanla münasibətlərin normalaşdırılması və ölkənin Avroatlantik regiona integrasiyası üçün şərtlərini açıqlayıb. APA xəbər verir ki, dövlət katibinin Avropa və Avra-siya məsələləri üzrə köməkçisi Ceyms O'Brayen bunun üçün rəsmi Pekinə Anakliya qəsəbəsində liman tikintisi üçün verilən icazənin ləğv edilməli olduğunu bildirib.

Eyni zamanda ölkədə Avropa İttifaqının tələblərinə uyğun azad, ədalətli və demokratik seçki institutunun formalaşdırılmasının və zorakılıqdan çəkinmənin vacibliyi bildirilib.

Macarıstan Aİ-nin Venesueladakı seçkilərlə bağlı bəyanatına veto qoyub

Macarıstan Aİ-nin Venesueladakı seçkilərlə bağlı bəyanatına veto qoyub. APA xəbər verir ki, "Politico" öz mənbələrinə istinadən yazıb ki, Macarıstan veto qoyduğu üçün Avropa İttifaqı Venesueladakı seçkilərdən sonra vəziyyətlə bağlı vahid bəyanat verə bilmir.

Məlumatla görə, Aİ ölkələri birgə bəyanat qəbul etmək istəyiblər. Orada onlar Venesuelada "qanunsuzluqlar və çətinliklər" aşkar edildiyi prezident seçkisinin nəticələri ilə bağlı narahatlıqlarını ifadə etməyi planlaşdırıblar.

"Nəticədə Macarıstan Aİ-nin bu bəyanatına veto qoydu", - nəşr qeyd edib.

Bunu Rusiya prezidenti-nin mətbuat katibi Dmitri Peskov deyib.

O, seçki günü yaxınlaşdıqca analogi açıqlamaların intensivliyinin artacağını da istisna etməyib.

D.Peskovun sözlərinə görə, ABŞ-da həm Rusiyanı, həm də prezident Vladimir Putini siyasi mübarizənin önəmli faktoru hesab edirlər.

Qeyd edək ki, bir qədər əvvəl mətbuatda ABŞ-ın Mərkəzi Kəşfiyyat İdarəsi Rusiya, Çin və İranın ölkədəki prezident seçkisinə müdaxilə planı hazırladığı barədə məlumat yayıb.

ABŞ ötənlərdə Rusiyanın seçki müdaxiləsi ilə üzləşdiyini iddia etdiyi halda, növbəti dəfə bunu önlemə tədbirləri görmək imkanları yoxdurmu? Yoxsa bu, sadəcə, Trampa qarşı kampaniyadır?

Deputat Bəhruz Məhərrəmov Amerikanın xalqın iradəsinə hörmət etmədiyini qeyd etdi: "Rusiyanın ABŞ-dakı prezident seçkisinə

tiirlməsinin yeganə məqsədi amerikalıların iradəsinə təsir etmək və Trampın qələbəsinin legitimliyini şübhə altına almaqdır. Görünən odur ki, bütün dünyada azad seçki və insan iradəsinə hörmət məfhumları "aşılaraq" ABŞ özündə xalqın iradəsinə hörmət əxz etməyi bacarmayıb. Görünən odur ki, hakimiyyətdə olduqları dövrdə ABŞ-da və dünyanın dörd bir yanında nifrət dilinə üstünlük verən demokratlar iqtidarda qalmaq naminə öz ölkələrinin maraqlarını belə qurban verməyə hazırdılar. Belə ki, Rusiyanın ABŞ-da seçkilərə müdaxiləsinin mümkünlüyünü etiraf etməklə əslində demokratlar Amerika Birləşmiş Ştatlarının seçki sisteminin çürük olduğunu və ABŞ-ın taleyüklü məsələsinə Rusiyanın müdaxilə imkanına sahib olmasını bəyan və etiraf etmiş olur. Maraqlıdır ki, Demokratlar bu kimi uyğunsuz gedislərə artıq Amerika Birləşmiş Ştatlarının aidliyyəti strukturlarını, o cüm-

mən bəyanatlar yayır. Bu o deməkdir ki, Demokratlar demokratik yolla hakimiyyətin ötürülməsinə hazır deyil və Trampın gözənilən mümkün qələbəsi fonunda adekvat və pragmatik davranışlar sərgiləmək niyyətində deyillər".

Sabiq deputat, siyasi təhlilçi Sona Əliyeva Kamala Harrisin Tramp qarşısında nüfuzunun kövrək olduğunu düşünür: "İlk olaraq onu qeyd etməliyəm ki, Donald Trampa qarşı sui-qəsd onun seçilmək şanslarını və reytinglərini bir xeyli artırdı. Hazırda Kamala Harris onun əsas rəqibi hesab edilsə də, xanım Harrisin Tramp qarşısında reytingi bir qədər kövrək görünür. Analitiklər də hesab edirlər ki, noyabrda seçkiyə bir ay qalmış keçmiş prezident Donald Tramp bütün maddi resurslarını səfərbər edərək Kamala Harrisini əzici çoxluqla üstələyəcək. Amma bir önəmli məqam var ki, Demokratlar da asan təslim olmaq istəmirlər.

dən və prosesləri ətraflı təhlil etdikdən sonra gələn nəticə budur. Gələcək məsələnin ikinci tərəfinə, bəli, Rusiya, Çin, İran və Hindistanın ABŞ-dakı seçkilərə müdaxilə etmək şansları böyükdür. Birinci müdaxilə istiqaməti onlayn müstəvidə baş verə bilər. Yəni yadınızdaysa, bu barədə iddialar hələ Trampın birinci dəfə prezident seçildiyi dövrdə də yayılmışdı. İddia olunurdu ki, Rusiya Mərkəzi Kəşfiyyat İdarəsi bütün "hacker"lik imkanlarını səfərbər edərək Trampın seçkidə qələbə çalmasına böyük yardımçı olub. Bu, indi də baş verə bilər. Hətta bu dəfə Rusiya tək yox, Çin və Hindistanla birlikdə bu işə genişmiqyaslı formada qol qoysaq - deyə iddialar səsləndirilir. Bəs Rusiya və Çin bunu necə edə bilər? İlk növbədə "hackerlər" ABŞ-da yaşayan və ABŞ vətəndaşı olan seçicilərin şəxsi məlumatlarına daxil olurlar. Daha sonra həmin bilgiler vasitəsilə onlayn

səsvermə prosesində iştirak edirlər. Yeni istədikləri nəticədə səs verə bilirlər. Bu da Birləşmiş Ştatlardakı elektron təhlükəsizlik sistemindeki boşluqları göstərir. Seçkiyə müdaxilə bir yox, bir neçə ərazidən olmalıdır ki, "hacker inandırıcılığı" təmin olunsun. Rusiya, Çin və İran kəşfiyyatı bu prosesi ele ABŞ-ın özündən, Kanada və Meksika ərazisindən də həyata keçirə bilər. Yeni bu ölkələrin "hacker" coğrafiyası və daxilolma arealı olduqca genişdir. Bu baxımdan Kremlin, Pekinin, Tehranın və Dehlinin Birləşmiş Ştatlardakı seçkilərə müdaxilə imkanları olduqca inandırıcı görünür. Əgər son 5 ildə ABŞ təhlükəsizlik sistemi illər öncəki boşluqları aradan qaldıra bilməyibse, deməli, yenə də ciddi narahatlıqlar ola

bilər. İran istisna olmaqla Rusiya, Çin və Hindistan Donald Trampa işləməkdə maraqlıdır. Çünki global diqtatorial idarəetmə formaları hər zaman yenilikçi və iqtisadi düşüncə formaları ilə daha rahat işləyə bilirlər. Səbəbi olduqca sadədir; qarşılıqlı maraqlar təmin olunur. Amma Demokratlar bu məsələdən siyasi manipulyasiya vasitəsi kimi istifadə etməyə və Trampa qarşı "əzələ nümayişi" etdirməyə çalışırlar. İndiki məqamda bütün vektorlarda üstünlük Trampın tərəfindədir. Yenə də bildirmək istəyirəm ki, onu istəməyənlər iqtisadi platformalardakı rəqibləri və erməni lobbisidir. Hər iki cəbhə bu seçkidə Trampa qarşı vahid platformadan çıxış edəcək".

□ **Cavansir ABBASLI,**
"Yeni Müsavat"

Azərbaycan Həmkarlar İttifaqları Konfederasiyası (AHİK) İcraiyyə Komitəsinin 26 iyul tarixli iclasında qurumun növbədənənar qurultayının çağırılması müzakirə edilib. Müzakirələrdən sonra AHİK-in növbədənənar qurultayının bu il avqustun 26-da keçirilməsi barədə qərar qəbul olunub.

Maraqlıdır ki, AHİK-in sonuncu qurultayı 2023-cü ilin 20 dekabrında növbədənənar qaydada keçirilmişdi. Həmin qurultayda 6-cı çağırış Milli Məclisin deputatı Səttar Möhbəliyev yenidən AHİK-ə sədr seçilmişdi.

Bəs 1 il tamam olmamış AHİK niyə yenidən növbədənənar qurultay çağırır? Həmkarlar İttifaqları Konfederasiyasındakı mənbələrdən Modern.az-a daxil olan məlumata görə, uzun illərdir AHİK sədri vəzifəsini tutan 6-cı çağırış Milli Məclisin deputatı Səttar Möhbəliyev avqustun 26-da keçiriləcək növbədənənar qurultayda istefa verəcək. Onun yenidən AHİK sədriyyəsinə namizədliyi irəli sürülməyəcək. Elə növbədənənar VII qurultayın çağırılmasında əsas məqsəd də budur.

Azərbaycan Həmkarlar İttifaqları Konfederasiyasının rəhbərliyinə yeni simaların gələcəyi bildirilir.

Qeyd edək ki, AHİK-in 28 üzv təşkilatı var. Səhiyyə, təhsil, gömrük, nəqliyyat, mədəniyyət işçiləri, demiryolçular, dövlət qurumlarının həmkarlar ittifaqı və s. bu quruma üzvdür və onlar imtiyazlı şəkildə məzuniyyət keçirir, müxtəlif sanatoriyalara putyovkalar alır və s. hüquqlardan istifadə edirlər.

Azərbaycan jurnalistləri isə ən ağır peşə daşıyıcılarından, azgəliqli kateqoriyaya aid olmalarına rəğmən müstəqillik dövründə bu hüquqdan yararlanı bilməyiblər.

Növbəti dəfə AHİK formalaşarkən jurnalistlərlə bağlı müvafiq qurumun konfederasiyaya üzv olması zərurəti var.

Həmkarlar İttifaqları Konfederasiyası yenidən formalaşır - jurnalistlər də təmsil olunmalıdır

Rəşad Məcid: "Jurnalist təşkilatlarının Mətbuat Şurası ilə birgə ümumi müzakirələrinə ehtiyacı olacaq"

Bəs bu işi kim təşkil etməlidir, kim məsələ qaldırmalıdır?

Mətbuat Şurasının sədri Rəşad Məcid mövzu ilə bağlı "Yeni Müsavat"a deyib ki, Həmkarlar İttifaqları Konfederasiyasının tərkibində ayrıca jurnalistlər üçün belə bir qurum yoxdur: "525-ci qəzet" neçə ildir ki, mədəniyyət sahəsi üzrə AHİK-ə üzvdür. Hər dəfə onların güzəştindən əməkdaşlar bəhrələnir. Amma media sahəsində Jurnalistlərin Həmkarlar İttifaqı və bu kimi digər qurumlar var. Gələcəkdə, əlbəttə, jurnalistlərin bu hüquqlardan bəhrələnməsi,

AHİK-in tabeliyində olan sanatoriyalarda istirahət etməsi üçün danışıqlar aparıb, hansısa qərarlar qəbul oluna bilər. Jurnalistlərin də AHİK-in bu güzəştindən bəhrələnməsi vacibdir. Amma AHİK-ə üzv olarkən ora müəyyən ödənişlər edilir. Hətta bəzi yerlərdə fərdlər özləri inamsızlıqdan irəli gələrək AHİK-ə üzvlük haqlarını ödəməkdən imtina edirlər. Məncə, onlar inansalar ki, bu güzəştlərdən bəhrələnmə bilərlər, o zaman bu mövqelərindən də əl çəkəcəklər. Hər halda, düşünürəm ki, jurnalist təşkilatlarının Mətbuat Şurası

ilə birgə ümumi müzakirələrinə ehtiyacı olacaq".

Jurnalistlərin Həmkarlar İttifaqının (JuHI) sədri Müşfiq Ələsgərli bundan əvvəl bizimlə söhbətində bildirmişdi ki, Azərbaycanda 2022-ci ildə "Media haqqında" yeni qanun qəbul olundu və həmin qanuna uyğun olaraq Azərbaycanda media reyestri tətbiq olundu: "Media Reyestrinin yaradılması imkan verir ki, artıq jurnalistika ilə gerçək məşğul olan şəxslərin çevrəsi müəyyənəlsin. Bu xaosluq aradan qalxandan, jurnalistlərin sayı bilinən-

dən sonra bu sahədə çalışan adamların kimliyi bilinəndən sonra müəyyən güzəştlərin, imtiyazların tətbiq olunması asanlaşacaq. Bu imtiyazların tətbiq olunmasına artıq başlanıb. Məsələn, MEDIA Agentliyi İpoteka Fonduna müraciət edərək jurnalistlərin güzəştli ipoteka götürməsi üçün işlər görür. Kimlər ki media reyestrində qeydiyyatdan keçib, onlar sosial ipotekadan istifadə edə bilərlər. Həmçinin agentlik müəyyən tibb müəssisələri ilə danışıq ki, reyestrə qeydiyyatdan keçmiş jurnalistlər güzəştli tibbi müayinə və müalicə ala bilsinlər. Yeni artıq media ilə bağlı yeni qanun qüvvəyə minib, artıq jurnalistikada əməyi, fəaliyyəti

olan şəxslərin çevrəsi müəyyənəlsin. Bu zaman güzəştlərin tətbiqi də asanlaşır. Biz də JuHI olaraq artıq qanunla bizə verilmiş səlahiyyətlərin icrasını həyata keçirə biləcəyik. Bundan sonra çoxsaylı təşəbbüslərimiz olacaq. Eləcə də əmək hüquqlarını qorumaq da asan olacaq. Artıq bu məsələyə başlamışıq, işimizi yenidən nəzərdən keçiririk. Yaxın vaxtlarda ciddi dəyişikliklərin şahidi olacağıq".

MEDIA Agentliyi ilə də mövzu ilə bağlı əlaqə saxladım. Qurumdan bildirildi ki, bu məsələ agentliyin nizamnaməsində nəzərdə tutulmayıb, səlahiyyətləri daxilində deyil.

□ **Afaq MİRƏYİQ, "Yeni Müsavat"**

Tələblərə riayət etməyən taksi sürücüləri daşımalardan kənarlaşdırılır

Rəqəmsal İnkişaf və Nəqliyyat Nazirliyində Azərbaycanda fəaliyyət göstərən taksi şirkətlərinin nümayəndələri ilə görüş keçirilib.

Bu barədə "APA-Economics"ə nazirlikdən bildirilib.

Məlumatla görə, görüşdə rəqəmsal inkişaf və nəqliyyat nazirinin müavini Rəhman Hümətov bildirib ki, taksi minik avtomobilləri ilə sərnişindaşımalar sahəsində yeni dövlət siyasətinin formalaşdırılması və islahat mexanizmlərinin tətbiqində əsas məqsəd vətəndaşlara daha keyfiyyətli xidmət göstərilməsidir.

Nazir müavini qeyd edib ki, yeni tələblərin tətbiqindən sonra sürücülərin ünvanlara fərqli avtomobillə gəlməsi, çatdırılma xidməti adı altında sərnişindaşımaların həyata keçirilməsi, icazəsi olmayan nəqliyyat vasitələrinə sifarişlərin ötürülməsi kimi hallar müşahidə edilir. Belə ki, vətəndaşlar tərəfindən daxil olan müraciətlər araşdırılır və qanunvericiliyin tələblərinə riayət etməyənlər daşımalardan kənarlaşdırılır.

Taksi fəaliyyətinə cəlb olunan nəqliyyat vasitələrinə tələblər bir daha görüş iştirakçılarının diqqətinə çatdırılıb. İzah edilib ki, sərnişindaşımalar yalnız müvafiq icazəsi olan şəxslər tərəfindən yerinə yetirilə bilər.

Taksi şirkətlərinin nümayəndələri də hazırda bu sahədə qarşılaşdıqları çətinliklər barədə məlumat verib, onların həlli istiqamətində təkliflərini səsləndiriblər.

Görüşdə sadalanan çatışmazlıqların aradan qaldırılması, nəzarət mexanizminə dair tədbirlər barədə müzakirələr aparılıb. Qeyd olunub ki, sifariş gələn nəqliyyat vasitələrinin eyni olub-olmaması ilə bağlı sərnişinə bildirişin getməsi üçün operatorların proqram təminatlarında funksionallığın aktivləşdirilməsi istiqamətində işlər aparılır.

Sonda taksi şirkətlərinə qısa müddət ərzində qeyd olunan çatışmazlıqların aradan qaldırmaq və fəaliyyətlərini qanunvericiliyin tələblərinə uyğun şəkildə təşkil etmək tövsiyə olunub.

Bu müəllimlərin dərslər saatları artırılacaq - rəsmi

"Ölkə üzrə hazırda ehtiyac olandan daha çox müəllim ümumi təhsil müəssisələrində çalışır".

Bunu Məktəbəqədər və Ümumi Təhsil üzrə Dövlət Agentliyinin Ümumi təhsilin təşkilatı şöbəsinin müdür müavini Nurlan İsmayilbəyli jurnalistlərə

açıqlamasında deyib. O bildirib ki, müəllimlərin işə qəbuluna dair müsabiqənin vakansiya seçimi mərhələsində 10 500 vakant yer təqdim edilib:

"4300-dən çox müəllim təkrar sertifikatlaşdırma uğur qazana bilməyib, onların əmək müqavilələrinə xitam

verilib. Ölkə üzrə hazırda ehtiyac olandan daha çox müəllim ümumi təhsil müəssisələrində çalışır".

O əlavə edib ki, buna görə də hər işdən çıxarılan müəllimin yerinə başqa təhsilverən götürülməyəcək. Məktəbdə fəaliyyət göstərən aidiyyəti

Minimum əmək haqqının artırılması gündəmdə - iqtisadçıların baxışı

Ekspert: "Minimum əmək haqqı 600 manata qalxsa, özəl sektorun da yükü artacaq"

Əmək və Əhəlinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin noyabrın 1-dək minimum əmək haqqının artırılması ilə bağlı təkliflər hazırlayacağı haqqında açıqlamadan sonra artımın nə qədər olacağı ən çox verilən suallardandır. Rəsmi açıqlamadan da göründüyü kimi, indi müzakirə mərhələsidir və bu baxımdan da konkret artım faizi hələlik elan edilməyib.

Yada salaq ki, yaxın vaxtlarda Əmək və Əhəlinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinə bu il iyulun 1-dək aylıq minimum əmək haqqının saatlıq minimum əmək haqqı ilə əvəz edilməsi ilə bağlı təklifləri hazırlaması və aidiyyəti üzrə təqdim etməsi də tapşırılmışdı. Bu məsələ ictimaiyyət arasında geniş müzakirələrə səbəb olmuşdu. Saatlıq minimum əmək haqqı üçün təklif olunan məbləğ dünya ölkələri ilə müqayisədə olduqca aşağı olduğu və bu yeniliyin sırası vətəndaşların mənafeyinə zidd olduğu deyilir.

İqtisadçı ekspert Rəşad Həsənov (Publika.az) açıqlamasında deyib ki, bu dəyişiklik 2025-ci ilin əvvəlinə təsadüf edəcək: "2024-cü ildə minimum əmək haqqının artırılması ehtimalları çox aşağıdır, həətə yox səviyyəsindədir. İndiki şərtlər daxilində ehtimal olunur ki, hökumət minimum əmək haqqını təxminən 10-15 faiz artırmaqla 2024-cü ilin əvvəlində bu indikator üzrə dəyişiklik edilmədi, halbuki edilməli idi. 2023-cü ildə rəsmi rəqəmlərə görə, 8,8 faiz inflyasiya baş vermişdi. Gözlənilirdi ki,

minimum əmək haqqı artırılacaq, amma artırılmadı. 2024-cü il ərzində baş verən inflyasiya hələ də davam edir. Təxminən gələcək 2 il müqayisə etsək görürük ki, qiymətlərdə 15 faiz artım baş verəcək. Hiss olunan inflyasiya yoxsul qruplara daha çox təsir edəcək. "Minimum əmək haqqı nə qədər olmalıdır" sualına gəlincə, Azərbaycanda istehlak səbətinin strukturu dəyişdirilməli, yeni tələblər uyğunlaşdırılmalıdır".

Ekspert bildirib ki, çalılan bir nəfər orta hesabla 2,2 nəfərə baxır: "Bu isə o deməkdir ki, minimum əmək haqqı təxminən 2,2 nəfərin aylıq ehtiyacını qarşılamalıdır. Bu da təxminən 560-600 manat arasında əmək haqqı deməkdir. Məsələyə başqa aspektdən yanaşmaq lazımdır. Hökumət nəzərdə tutur ki, minimum əmək haqqını orta aylıq əmək haqqının 60 faizinə çatdırsın. Bu gün orta aylıq əmək haqqının 1000 manata yaxınlaşdığını diqqətə alaraq hesablama aparsaq, yenə də görürük ki, minimum əmək haqqı təxminən 600 manat civarında olmalıdır. Yəni bu, Azərbaycan üçün indiki şərtlər daxilində

ən adekvat göstəricidir".

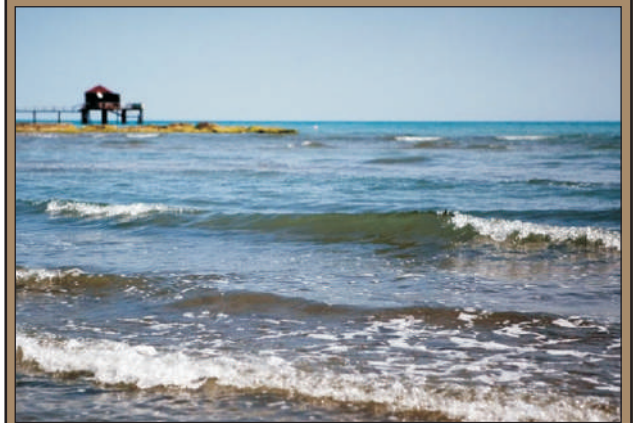
Azərbaycanın iqtisadi imkanları minimum əmək haqqını 340 manatdan 600 manata yüksəltməyə imkan verirmi? İqtisadçıların bu məsələyə müxtəlif baxışları var.

İqtisadçı Eyyub Kərimli mövzu ilə bağlı "Yeni Müsavat"a dedi ki, əmək haqqının artımı iqtisadi bazaya söykənməlidir: "Burada iqtisadiyyatın müxtəlif istiqamətlərinin maraqları nəzərə alınmalıdır. Burada həm özəl, həm dövlət sektorunun da imkanları müəyyən edilməlidir. Ötən il minimum əmək haqqında artım olmadı, minimum orta əmək haqqının artımı ümumi artımla müqayisə olunur. Əgər biz ötən ilə müqayisə etsək, 15-16 faiz təşkil etmişdi. Hazırda orta minimum əmək haqqının artımı 15 faiz ola bilər. Bu da təqribən 400 manata yaxın rəqəm edir. Sözsüz ki, minimum əməkhaqqı həm də vahid tarix cədvəli ilə əmək haqqı alanların da maaşına müəyyən təsir göstərə bilər.

Biz burada minimum əmək haqqının qaldırılmasını müzakirə edərkən həm də özəl sektorun maraqlarını da nəzərə almalıyıq. Minimum əmək haqqı 600 manata qalxsa, onda özəl sektorun da yükü artır. Büdcəyə ödəmələri Sosial Müdafiə Fonduna, sığorta və

digər ödəmələr də artır, ümumiyyətlə başqa ödəmələrə də təsir göstərir. Digər tərəfdən, özəl sektorun da yükünü artırır. Bu da bahalaşmaya da gətirib çıxara bilər. Əgər biz Türkiyə modelini tətbiq etsək, dövlətin bir qisim ödənişlərini hökumət öz üzərinə götürür. Bu zaman artım real görünə bilər. Amma bizdə hazırkı durumda iqtisadi realıq buna imkan vermir. Bu baxımdan artım olsa, bu da 400 manat civarında ola bilər. Bizdə saathesabı əməyin ödəni-

Alim Xəzərdə batma hadisələrinin səbəbini açıqladı

"Dənizdə batma hadisələrinin çoxalmasının birinci səbəbi insanların ehtiyatsızlığı, təhlükəsizlik qaydalarına əməl etməməkləridir. Xəzərin səviyyə dəyişmələri burada ikinci dərəcəli rol oynayır".

Musavat.com xəbər verir ki, bunu APA-ya açıqlamasında AMEA akademik H.Əliyev adına Coğrafiya İnstitutunun Xəzər dənizi sahilləri və dibinin geomorfologiyası şöbəsinin müdiri, coğrafiya üzrə elmlər doktoru Əmir Əliyev deyib.

O bildirib ki, Xəzərin səviyyəsi 1995-ci ildən başlayaraq 20 ilə yaxındır ki, azalır: "Xəzərin səviyyəsi o vaxtdan bəri, təxminən iki metrə qədər aşağı düşüb. Bu zaman dənizdə çökilmələr olur və daşlar ortaya çıxır. Dəniz dib axınları su çox olanda bilinmir. Su az olanda isə dəniz dibi axınlarının həm sürəti, həm də istiqaməti dəyişir. Əgər yaxşı üzgüçü deyilsinizsə və bu axına düşsünüzsə, suda batmağınız qaçılmazdır. Çökilmələr olan yerlərdə dənizin dib relyefi tamam başqa olur".

Alimin sözlərinə görə, Xəzərdəki çökilmələrin dənizdə batma hadisələrində rolu danılmazdır: "Xüsusilə Abşeronda dəniz sahilində bu hal daha çox müşahidə olunur. Çökilmələr nəticəsində dəniz dibinin relyefi dəyişir, daşlar ortaya çıxır və dəniz dibi axınları bu zaman daha təhlükəli olur. Suyun çox olduğu yerlərdə belə axınlar təhlükəli deyil. Çünki insan suyun üzərində üzür və bu kimi axınlara düşmə ehtimalı azalır".

O, həmçinin dənizdə batma hadisələrinə təsir edən burulğan və küləkli günlərin artmasından da söz açıb: "Dənizdəki burulğan hadisələri suyun sıxlığından, küləyin sürətindən asılıdır. Nəticədə, dənizdə maneələr arasında olan axınlar da çoxalır. Burulğan da batmanı qaçılmaz edir. Küləkli günlərə gəldikdə isə təbii ki, külək dənizdə güclü dalğalar yaradır və bu, öz növbəsində, təhlükəli hava şəraitidir. Əgər sahil dayazdırsa, orada maneələr, daşlar, dərinliklər varsa, dalğalar özünü daha çox büruzə verir".

Bütün bu proseslərin fonunda iqlim dəyişmələrinin dayandığını vurğulayan Əmir Əliyev Xəzərin də bu dəyişmələrə ciddi şəkildə məruz qaldığını xatırladı.

lənək olar".

Milli Məclisin VI çağırış deputatı Vüqar Bayramov da bununla bağlı mövqeyini bildirib: "Minimum əmək haqqı sonuncu dəfə 2023-cü ilin yanvar ayında artırılaraq 345 manat olub. Bütövlükdə, son 5 ildə minimum əmək haqqı 2.7 dəfə artırılıb. Minimum əmək haqqında yeni artım zamanı iki meyardan istifadə oluna bilər: ötən müddətdə qeydə alınan inflyasiya səviyyəsi və ya həmin dövrdə nominal orta aylıq əmək haqqındakı artım faizi.

2023-cü ildə inflyasiya səviyyəsi 8.8, orta aylıq əmək haqqındakı artım faizi 11.3 faiz olub. Bununla yanaşı, 2024-cü ildə də həm qiymət artımları, həm də nominal orta aylıq

əmək haqqının dəyişməsi qeydə alınıb. Bu baxımdan, kumulativ baxıldıqda söhbət daha yüksək rəqəmlərdən getməlidir. Bu o deməkdir ki, 2023 və 2024-cü illər üzrə meyarların orta cəmi nəzərə alınmaqla minimum əmək haqqında daha yüksək artım reallaşsın bilər. Yəni bu halda söhbət iki rəqəmli artımdan gedir.

Təbii ki, daha dəqiq rəqəm rəsmi təkliflər təqdim olunduqdan sonra belli olacaq. Bununla belə, minimum əmək haqqındakı artımın 700 mindən çox vətəndaşımızı əhatə edəcəyini nəzərə alsaq, artım faizinin əhəmiyyətini təsəvvür etmək çətin olmaz".

□ **Afaq MİRAYIQ,**
"Yeni Müsavat"

Ali məktəblərə ixtisas seçimi başlayıb. Abiturientlər böyük həyəcanla təhsil alacaqları universitetlərin axtarışına çıxıblar. Eyni zamanda orta məktəb məzunlarına attestaların təqdim edilməsi dövrüdür. Sosial şəbəkələrdə insanlar övladlarının, yaxud şagirdlərin özləri qırmızı attestlarını paylaşır və sevinclərini bölüşürlər. Maraqlıdır, qırmızı attestatın göy attestatdan üstünlüyü nədədir? Nəzərə alsaq ki, SSRİ dönməndə qırmızı attestatın, qızıl medalın böyük imtiyazı vardı. Bəs indi necə, ali təhsilə keçiddə, yaxud işə qəbulda bu üstünlüklər qalır mı? Qırmızı diplom işə qəbulda hansısa rol oynayır mı? Əgər diplomların faktiki üstünlüyü yoxdursa, niyə bu fərqlilik hələ də mövcuddur?

Məsələyə təhsil ekspertlərinin şərhilə aydınlıq gətirməyə çalışmışıq.

Təhsil məsələləri üzrə mütəxəssis Elçin Əfəndi deyir ki, fərqlənmə diplomu və attestat hazırda hansısa bir üstünlük daşıyır.

"Qırmızı diplom magistraturaya qəbul zamanı rəqabət mühitində bir işə yarıya bilər. Ancaq qırmızı diplom olan şagirdin birbaşa ali məktəbə qəbul olunmaq kimi şansı yoxdur. Bunun olmasının da tərəfdarı deyiləm. Çünki bizim cəmiyyətimiz üçün bu, hələ keçərlidir deyil. Elə bir vəziyyət yaranarsa, fürsətdən istifadə edən kifayət qədər vətəndaş ortalığa çıxacaq. Valideynlər qırmızı diplomu və attestatı əldə etmələri üçün rüşvətə əl atacaqlar. Tanışlıq və tapşırıqla belə sənədləri almağa çalışacaqlar. Ona görə də belə fərqlənmənin o qədər də tərəfdarı deyiləm.

Sovet dövründə bu cür sənədlərin üstünlüyü var idi. Çünki həmin vaxtlarda insanlar risk edib rüşvət almırdı,

Qırmızı attestat və diplomların imtiyazları niyə yoxdur? - ilginclik açıqlamalar

"Tanışlıq və tapşırıqla belə sənədləri almağa çalışacaqlar, ona görə də fərqlənmənin tərəfdarı deyiləm"

formal olaraq qiymət yazmırdı. Ona görə də müsabiqələrdə qırmızı attestatları olana bir səviyyə üstünlük verilir.

Bu səbəbdən qırmızı diplom məsələsinə önəm verməyin mənası yoxdur. O zaman qırmızı diplom dəyər daşıyır ki, həmin sənədlərə sahib olan şəxslərə işə qəbul

imtahanına girmədən bir başa vakansiya yerlərinə buraxılırlar. Və yaxud da qırmızı attestatı olan şəxslər imtahanı keçmədən qəbul olunsunlar. Formal xarakterli qiymətləndirmə, tanışlıq, tapşırıq olmazsa, qırmızı diplom uğrunda mübarizəyə dəyər. Hazırkı vəziyyət

də diplomun içindəki qiymətlər real biliyi əks etdirmir, hansı rəngdə olmasının mənası qalmır".

Ekspertin sözlərinə görə, Azərbaycandan fərqli olaraq bir sıra ölkələrdə qırmızı diplom və attestatlara xüsusi dəyər verilir: "Əksər ölkələrdə cəmiyyət

canda ola bilsin ki, kimse həqiqi biliyi ilə qırmızı diploma sahib olsun. Amma bu qism çox azdır. Qalan hallarda rüşvət rol oynayır".

Elm və Təhsil Nazirliyi yanında İctimai Şuranın üzvü, fəlsəfə doktoru İlqar Orucov bildirir ki, şagirdin məktəbi hansı diplomla bitirməsi sadəcə olaraq onun şəxsi işində qeyd olunur: "Tanıdığım insanlardan biri orta məktəbi qızıl medalla bitirmişdi. Daha sonra təhsilini Almaniya davam etdirdi. Orada bakalavr, magistr təhsili aldı. O mənə etiraf edərək bildirdi ki, Azərbaycanca aldığı qızıl medalın onun üçün heç bir üstünlüyü olmayıb.

Yaxşı oxuyan şagirdi fərqləndirmək, stimullaşdırmaq üçün qiymətləndirmənin bu formada təşkil olunması başa düşülür. Amma əmək bazarında qızıl medal və ya qırmızı attestat keçərlidir deyil.

Mən sovet dövründə universiteti qırmızı diplomla bitirmişdim. Aspiranturaya qəbul zamanı rəqabət yarandığı üçün mənim diplomuma üstünlük verildi. Hazırda da doktoranturaya qəbul zamanı bakalavr və magistraturanı fərqlənmə ilə bitirmisən və bir yerdə bir neçə nəfər sənəd veribse, o zaman bu nəzərə alınır".

□ **Şəhənə RƏHİMLİ,**
"Yeni Müsavat"

Avqustun hava proqnozu açıqlandı

Aylıq hava proqnozlarının hazırlanması zamanı əsas təhlil olunan meteoroloji faktorlar temperatur və yağıntı rejimidir. Hava temperaturunun paylanması və rejimi əhatə olunan rayonun rəlyef xüsusiyyətlərindən aslıdır. Belə ki, ərazi üzrə hava temperaturunun dəyişikliyi yerli atmosfer dövrü və sinoptik şəraitdən asılı olub, onun illik gedişinə təsir edən amillərdən biri hesab olunur. Avqust ayında havanın orta aylıq temperaturunun iqlim normasına yaxın olacağı gözlənilir.

Bu barədə Musavat.com-a Milli Hidrometeorologiya Xidmətindən məlumat verilib.

Avqust ayında da digər aylarda olduğu kimi, uzunmüddətli proqnoz təhlillərinə əsasən qeyd edilən ki, yağıntının miqdarı iqlim normasına yaxın, bəzi ərazilərdə isə normadan bir qədər çox olacağı ehtimal olunur. Ayni il günlərində əksər rayonlarda əsasən yağmursuz hava şəraiti müşahidə olunsada, lakin gündüz saatlarında bəzi dağlıq və dağətəyi rayonlarda şimşək çaxacağı, aralıq yağış yağacağı gözlənilir.

Ərazimizin mürəkkəbliyini nəzərə alaraq hər bir bölgə üçün avqust ayında gözlənilən meteoroloji şərait xüsusi təhlil edilib.

Bakıda və Abşeron yarımadasında havanın orta aylıq temperaturunun 24-26 dərəcə istilə olacağı gözlənilir ki, bu da iqlim normasına yaxındır. Gecələr havanın temperaturu 22-27 dərəcə istilə, gündüzlər 29-34 dərəcə istilə, bəzi günlərdə 36-39 dərəcə istilə olacağı gözlənilir. Aylıq yağıntının miqdarının iqlim normasına yaxın, bəzi yerlərdə isə bir qədər çox olacağı gözlənilir (norma 6-8 mm).

Hacı Şahinin yerinə gələn imama sui-qəsd cəhdi Əli Şərbətov şok detallar açıqladı

"Bir nəfər olub, gəlib məscidə mənə axtarıb, istəyib ki, xətər yetirsin, qəsd etsin. Ancaq əli mənə çatmayıb, məscidin xidmətçilərindən birinə xətər yetirib. Hansısa dini dözümsüzlükdəndi, nədəndi, səbəbini bilmirəm".

Bu sözləri Teleqraf.com-a "Məşədi Dadaş"

məscidinin imamı Əli Şərbətov ona edilən sui-qəsd cəhdi ilə bağlı danışarkən deyib.

Əli Şərbətov ona qəsd cəhd edən şəxsi tanımadığını söyləyib: "Məhkəmə istinaqında hər şey aydınlaşacaq. Həmin şəxsi heç vaxt tanımamışam.

Şübhələndiyim də kimse olmayıb. Heç kimlə ədavətim, düşmənçiliyim yoxdur. Mən sadəcə din xadimiyəm. İnsanlar fərqli dünyagörüşlərə malikdirlər. Şükür, məscidə sakitlikdir. Vaxtı-vaxtında dini ayinlər icra olunur, sabitlikdir".

Qeyd edək ki, 30 dekabr 2023-cü il tarixdə "Məşədi Dadaş" məscidinin imamı Əli Şərbətov sui-qəsd cəhd edilib. Həmin tarixdə Elşən Hüseynov adlı şəxs məsciddə Əli Şərbətovun otağına daxil olmaq istəyərkən məscidin xidmətçisi Rəsul Həsəni onun qarşısını alıb. Bu zaman Elşən Hüseynov Rəsul Həsəniyə çoxsaylı bıçaq xəsarətləri yetirib. Elşən Hüseynov Rəsul Həsəninin müqavimət göstərməsi səbəbindən Əli Şərbətovun xidməti otağına gire və sui-qəsd istəyini reallaşdırmağa çalışıb.

Hüseynov Elşən Fəxrəddin oğlu Azərbaycan Respublikası Cinayət Məcəlləsinin 29,120.2.3, 29,120.2.6, 29,120.2.7, 29,120.2.11, 29,120.2.12 və 277-ci maddələri ilə nəzərdə tutulan cinayət əməllərini törətməkdə təqsirli bilinərək cinayət məsuliyyətinə cəlb olunub və barəsində həbs-qətimkan tədbiri seçilib.

Birjadankənar (OTC) əməliyyatlar istisna olmaqla, 2024-cü ilin ikinci rübündə dünyada qızıl tələb ötən ilin eyni dövrü ilə müqayisədə 6 faiz azalaraq 929 ton təşkil edib. “Yeni Müsavat” Dünya Qızıl Şurasının (WGC) hesabatına istinadən xəbər verir ki, qızılın qiymətinin yüksək olması səbəbindən zərgərlik məmulatlarına tələbat 19 faiz azalaraq 391 tona, zərgərlik sənayesindən qızıl tələb isə müvafiq olaraq 17 faiz azalaraq 411 tona düşüb.

Zərgərlik bazarındakı azalma digər sənaye sahələrində qızıl tələbatının artması ilə qismən kompensasiya edilib. Xüsusilə texnologiya sektorunda qızılın elektronikada, ilk növbədə süni intellektin gətirdikcə populyarlaşan sahəsi üçün çiplərdə istifadəsi səbəbindən istehlak 11 faiz artaraq 81 tona çatıb. Portfellərini qorumağa və diversifikasiya etməyə çalışan mərkəzi banklar qızıl alışı illik 6 faiz artıraraq 183,4 tona çatdırıblar. Lakin bu, 300 ton alışın həyata keçirildiyi birinci rüblə müqayisədə 40 faiz azalma deməkdir.

Şurada hesab edirlər ki, mərkəzi banklardan tələbin illik ifadədə 6 faiz artması “portfelin qorunması və diversifikasiyası ehtiyacı” ilə bağlıdır. İlin birinci yarısında mərkəzi banklar tərəfindən qızıl alış bir il əvvəlki 459,8 tondan 483,3 tona yüksəlib.

Qızılın orta qiyməti birinci rübdə 2 069,8 dollar olduğu halda, ikinci rübdə 1 troya unsiyası üçün 2 338,2 dollarla maksimum həddə çatıb. Bir il əvvəl qızılın dəyəri bir unsiya üçün cəmi 1975,9 dollar idi.

İkinci rübdə qızıl bazarında təklif 4 faiz artaraq 1258 tona çatıb. O cümlədən hasilat ikinci rübün rekordunu 929 ton. 329 ton artıq təklif birjadankənar bazar tərəfindən mənimsənilib və onun rüblük alışlarda payı kifayət qədər əhəmiyyətli olub. Mərkəzi bankların tələbi ilə birlikdə birjadankənar valyuta bazarı qızıl qiymətlərində artımın hərəkətverici qüvvəsinə çevrilib.

Bu il qızılın qiyməti fevralın ortalarından qalxmağa başlayıb. Comex birjasının (ABŞ) məlumatına görə, fevralın ortalarından aprel ortalarına qədər kotirovkalar 400 dollardan çox və ya 20 faiz artıb.

İyulun 16-da qiymətli metal bir unsiya üçün 2 472,5 dollara satılıb (ilin əvvəli ilə müqayisədə +19,3 faiz) - bu, mütləq rekorddur. İyulun 19-da Comex birjasından qızıl 2403 dollara (ilin əvvəlindəki qiymətə +16 faiz) düşüb.

İkinci rübdə dünya bazarlarında qızılın orta qiyməti illik müqayisədə 18 faiz artaraq bir troya unsiya üçün 2 338 ABŞ dolları təşkil edib.

Birinci rüblə müqayisədə ikinci rübdə qızılın orta qiyməti 13 faiz artıb.

İlin birinci yarısında qızılın qiymətinin qalxması geosiyasi gərginliyin səngiməməsi, eləcə də mərkəzi bankların qiymətli metal alışlarının davam etməsi, həmçinin ABŞ Federal Ehtiyat Sisteminin 2024-cü ildə faiz dərəcələrinin azaldılması gözləntiləri ilə əlaqələndirilib.

Ekspertlərin fikrincə, qızıl bazarında əsas amillər dəyiş-

mir. Dünya mərkəzi banklarının ehtiyat üçün qızıl alması tendensiyası davam edir və geosiyasi vəziyyət kifayət qədər çətin olaraq qalır. Önmüzdəki aylardakı siyasi və iqtisadi qeyri-müəyyənlik, çox güman ki, mərkəzi bankların qızıl tələbatının davam etməsini təmin edəcək. Bu, qismən bir sıra inkişaf etməkdə olan ölkələrin qızıl-valyuta ehtiyatlarını yenidən balanslaşdırmaq və ABŞ dollarından tədricən imtina etmək öhdəliyi ilə də bağlıdır.

J.P.Morgan analitiklərinə görə, 2024-cü ilin sonuna qədər qızılın qiyməti 2500 dollara çata bilər. Burada FED-in faiz azaltma dövrünün bazarların kökləndiyi sentyabrda deyil, noyabrdan başlanması ehtimalı mühüm rol oynayacaq. Ümumiyyətlə, beynəlxalq analitik mərkəzlərə görə, qızılın belə bahalaşması dünya mərkəzi banklarının bu il gözlənilən pul siyasətini yumşaltma qərarlarının ləngiməsi ilə bağlıdır.

Qızılın qiymətindəki bahalaşmanın bir səbəbi kimi tələbat artımının istehsal artımından daha yüksək olması göstərilir. Belə ki, son onillikdə qızıl hasilatı sektoru bir sıra problemlərlə üzləşib: hasilat xərcləri artıb, ehtiyatlar tükənir və investisiyalar yetərli olmayıb. Qərb qızıl hasilatı şirkətləri mədən imkanlarını genişləndirməkdənsə, dividendlər ödəməyə və səhmlərin geri alınmasına üstünlük verirlər.

Kəşfiyyat xərcləri 2012-ci ilin pik həddi ilə müqayisədə 50 faiz azalıb, dünyanın ən böyük qızıl hasilatı şirkətləri arasında dividend ödənişləri isə fərtinalı şəkildə artıb. Məsələn, Newmont Mining 2020-ci ildən 2022-ci ilə qədər ödənişini üç dəfə artıraraq səhm üçün 14 sentdən 55 sentə yüksəldib. Barrick Gold 2022-ci ildə dividendlərini iki dəfə artırıb və 1 milyard dollarlıq səhmi geri alacağını açıqlayıb.

Kəşfiyyata investisiyaların azalması səbəbindən hasil edilə bilən qızıl ehtiyatları azalır və bu ehtiyatların keyfiyyəti pisləşir ki, bu da son nəticədə daha yüksək mədən xərclərinə gətirib çıxarır. Mədən sənayesinin ən mühüm göstəricisi olan AISC - mədənin saxlanması üçün ümumi xərc - 2020-ci ildən bəri 30 faiz artaraq 1300 dolları keçib.

2023-cü ildə global mərkəzi banklar tərəfindən illik xalis qızıl alış 1037 ton təşkil edib. Bu, mərkəzi bankların 1082 ton qiymətli metal alışları 2022-ci ilin rekord ilinə demək olar ki, bərabərdir. Dünyada qızıl ümumi tələbat (birjadankənar bazar istisna olmaqla - red.) 4448 ton təşkil edib. Birjadankənar bazar da daxil olmaqla, 2023-cü ildə

Dünyada qızıl tələbat azalır, qiyməti isə artır - səbəb

ABŞ-da Trampin prezidentliyə qayıtması qızıl üçün həm müsbət, həm də mənfi nəticələrə səbəb ola bilər

ümumi qızıl tələbi 4,899 tonla bütün zamanların ən yüksək səviyyəsinə çatıb.

Çin 2023-cü ilin sonunda ehtiyatlarına 225 ton qızıl əlavə edərək ən aktiv alıcı olub - bu, 1977-ci ildən bəri ölkə üçün ən böyük alış həcmidir. Çinin qızıl ehtiyatları 2235 tona və ya dünyanın ümumi qızıl-valyuta ehtiyatlarının 4,3 faizinə çatıb. Hələ 2019-cu ildə bu pay 2,9 faiz idi. 2024-cü ilin birinci rübündə Çin artıq rəsmi olaraq 189 ton qızıl alıb, qeyri-rəsmi alışların həcmi isə 543 ton qiymətləndirilir.

Hesab olunur ki, ABŞ-da Donald Trampin prezidentliyə qayıtması qızıl üçün həm müsbət, həm də mənfi nəticələrə səbəb ola bilər. Belə ki, Trampin prezident olması vergilərin azaldılmasına gətirib çıxara, borcdan kapitalla keçdi dəstəkləyə və nəticədə faiz dərəcələrinin azaldılması tempini ləngidə bilər. Digər tərəfdən, vergilərin azaldılması ABŞ-ın fiskal balansını pisləşdirəcək ki, bu da dolların vəziyyətini zəiflədə və alıcıları qızıl kimi təhlükəsiz aktivlərə doğru itələyə bilər.

Onu da qeyd edək ki, Azərbaycan qızılın həm hasilatçısı, həm də alıcısıdır. Rəsmi statistikaya əsasən, 2023-cü ildə Azərbaycanda 2614 kq qızıl istehsal edilib. 2022-ci ilə nisbətən qızıl istehsalı 17,7 faiz azalıb. Bu azalma Gədəbəy rayonunda baş verən etirazlardan sonra əsas hasilatçının istehsalı dayandırılması ilə bağlıdır.

Bu ilin yanvar-iyun aylarında isə Azərbaycanda 1 003,7 kq qızıl istehsal edilib.

2023-cü ilin ilk 6 ayı ilə müqayisədə qızıl istehsalı 2,9 faiz artıb, 2024-cü il iyul ayının 1-nə ölkədə 247,7 kq qızıl hazır məhsul ehtiyatı yaranıb.

Istehsal olunan qızılın mühüm hissəsi ixracə yönəldilir. Belə ki, Azərbaycan 2023-cü ildə dünya bazarlarına 3 min 719,75 kq qızıl ixrac edib ki, bu da 2022-ci ilə müqayisədə 32 faiz azdır. Hesabat dövründə ixrac olunmuş qızılın dəyəri 162 milyon 755,82 min (azalma 12 faiz) dollar təşkil edib. 2023-cü ildə ixracın bütün həcmi İsveçrənin payına düşüb.

2024-cü ilin yanvar-may ayında isə qızıl ixracı 1199,09 kq təşkil edib. Bundan 45 milyon 281 min dollar gəlir əldə olunub. Bu dövrdə “Qızıl, digər yarıməişlənmiş formalarda çubuqlar, məftillər və profillər, lövhələr, təbəqələr və digərləri”nin idxalı 597 milyon 39,67 min dollar dəyərle 7971,58 kq təşkil edib.

Azərbaycanda qızıldan investisiya aləti kimi istifadə edən əsas qurum Azərbaycan Dövlət Neft Fondudur. “Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Fondunun valyuta vəsaitlərinin saxlanması, yerləşdirilməsi və idarə edilməsi haqqında Qaydalar”ına əsasən, fond investisiya portfelinin məcmu dəyərinin 15 faizə qədərini qızıl investisiya edə bilər.

Neft Fondu 2012-ci ilin fevralından qızıl alışına başlayıb. İlk dəfə 25 qızıl külçənin (10 000 troya unsiyası) həftəlik alış baş tutub. Daha sonra 2018-2020-ci illərdə qiymət dəyişikliyi riskinin minimuma endirilməsi məqsədilə,

30,18 ton (970 146 troya unsiyası) qızılın mərhələli şəkildə (həftələr üzrə) bərabər miqdarda bölüşdürülməklə 2 il müddətində fondun investisiya portfelinə daxil edilməsi həyata keçirilib. 2018-ci ilin ikinci rübündən 2020-ci ilin ikinci rübünədək qızıl alışı davam etdirilib, nəticədə fondun investisiya portfelində qızılın həcmi 101,8 tona (3 272 975 troya unsiyası) çatdırılıb. Daha sonra alışlar dayandırılıb, 2024-cü ilin əvvəlindən yeni-

dən bərpa olunub. Birinci rübün yekununda qızılın həcmi 104,6 tona, ikinci rübün yekununda isə 114,9 tona çatdırılıb. Qızılın qiymətinin ən yüksək həddə çatdığı son 3 ayda Neft Fondu 10 tondan çox qızıl alıb. Nəticədə birinci yarımlın sonunda fondun investisiya portfelinin 8 milyard 574,6 milyon ABŞ dollarlıq hissəsini (14,8 faiz) qızıl investisiyaları təşkil edib.

□ **Dünya SAKİT, “Yeni Müsavat”**

Toyuq əti məhsulları ilə bağlı dövlət standartı qəbul edildi

Iqtisadiyyat Nazirliyi yanında Antiinhisar və İstehlak Bazarına Nəzarət Dövlət Xidmətinin tabeliyində olan Azərbaycan Standartlaşdırma İnstitutu (AZSTAND) AZS 956:2024 “Toyuq əti (toyuq cəmdəyi, cücələr, broylar cücələri və onların hissələri). Texniki şərtlər” yeni dövlət standartı qəbul edib.

Bu barədə “APA-Economics”ə Dövlət Xidmətindən bildirilib.

Yeni dövlət standartı ölkə ərazisində quşçuluq sahəsində meydana çıxan çatışmazlıqların aradan qaldırılması, məhsulun istehsal keyfiyyətinin yüksəldilməsi məqsədilə qəbul edilib.

Sözügədən dövlət standartı “Heyvandarlıq, quşçuluq, arıçılıq, baramaçılıq və yemçilik sahəsi”nin standartlaşdırılması üzrə Texniki Komitə (AZSTAND/TK 24) tərəfindən müzakirəyə çıxarılıb və institut tərəfindən qəbul edilərək standartlaşdırma üzrə normativ sənədlərin Dövlət Fonduna daxil edilib.

Noyabr ayında Bakıda keçiriləcək BMT-nin İqlim Dəyişikliyi üzrə Çərçivə Konvensiyasının Tərəflər Konfransının 29-cu sessiyası (COP29) ilə əlaqədar paytaxtdakı bəzi şadlıq saraylarında toyların keçirilməsi təxirə salınıb.

"Report"-un əldə etdiyi məlumata görə, artıq tədbirin baş tutacağı Bakı Olimpiya Stadionu ətrafındakı bəzi şadlıq sarayları noyabr ayı üçün sifarişləri qəbul etmir.

Onlar bunu COP29-la əlaqədar ölkəyə gələcək xarici vətəndaşların çoxluğu və bu mühüm tədbirin uğurlu keçirilməsi ilə bağlı paytaxtda yarana biləcək sıxlığın aradan qaldırılmasına dəstək göstərməkləri ilə əlaqələndirirlər.

Bakıdakı bir sıra restoranlardan bildiriblər ki, noyabrın 8-dən 22-nə qədər toyların sifarişləri qəbul etmirlər və əvvəlcədən həmin ay üçün qəbul olunan toy sifarişlərinin vaxtı dəyişdirilib.

Böyük ehtimalla söhbət mərkəzdə yerləşən və mərkəzə yaxın şadlıq evlərindən gedir. Bu da təbii, çünki ölkədə çox iri miqyasda global tədbir keçirilir.

Bəs bu yasaq ətraf ərazilərdə, dəniz sahillərindəki restoranlarda şadlıq məclisləri düzənləməyə də aiddirmi? Yoxsa ancaq mərkəzi hissələrdən söhbət gedir?

Məsələ ilə bağlı Bakı Olimpiya Stadionu ətrafında yerləşən "Ayla" şadlıq sarayı ilə əlaqə saxladıq. Şadlıq sarayından bildirildi ki, noyabr ayında toyların ləğv edilməsi bağlı onlara heç bir göstəriş verilməyib.

"Bununla bağlı hələlik bizə heç bir məlumat verilməyib. Noyabr ayında da xeyli sayda toy sifarişləri almışıq, fəaliyyətimiz əvvəlki kimi davam edəcək, toylarımızı keçirəcəyik", - deyə

Noyabrda hansı ərazilərdəki restoranlarda toy olmayacaq? - oktyabr və dekabrda...

İqtisadçı: "Dövlət səviyyəsində keçirilən tədbirlə əlaqədar fəaliyyəti dayandırılan şadlıq saraylarına vergi güzəştləri olunmalıdır"

şadlıq sarayından verilən açıqlamada qeyd olunub.

Bakının Babək prospektində yerləşən "Kolizey" şadlıq sarayından da qəzetimizə bildirdilər ki, noyabr ayı üçün bütün toy sifarişlərini qəbul edirlər:

"İldə bir dəfə toy mövsümünü gözləyirik ki, toylar keçirək. Noyabr ayı da adətən toy mövsümüdür, əksəriyyət bu ayda toy etməyə çalışır. İndi niyə toy sifarişlərini ləğv etməliyik? Üstəlik, bununla bağlı bizə heç bir tövsiyə və yaxud göstəriş verilməyib. Təbii ki, əgər deyilsə ki, noyabrın 8-dən 22-nə qədər toy sifarişləri qəbul edilməsin, biz buna əməl edəcəyik. Amma qeyd etdiyim kimi,

hələlik bu barədə bizim şadlıq sarayına heç nə deyilməyib".

Nizami rayonunda yerləşən "Xəmsə" şadlıq sarayının rəhbəri, iş adamı Mürvət Həsənlı isə noyabr ayında toy sifarişlərinin ləğvi ilə bağlı bir sıra restoran və şadlıq saraylarına göstəriş verildiyini deyib: "Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi, eyni zamanda digər qurumlardan məsləhət bilib ki, 9-25 noyabr tarixində toyların sifarişləri qəbul olunmasın. Yəqin ki, şəhərdə sıxlığın yaranması ilə bağlıdır. Lakin bu, şadlıq saraylarına aiddir, restoranlar daxil deyil.

Beləliklə, noyabrın 9-25-i tarixlərinə yazılan

toyları biz dekabr ayına keçirmişik".

Bəs noyabrda olan toylar ləğv edilərsə, digər aylarda yaranan sıxlıq səbəbindən qiymətlərdə artım ola bilərmə?

Mövzu ilə bağlı iqtisadçı ekspert Natiq Cəfəri "Yeni Müsavat"a danışdı: "Əslində şadlıq saraylarına 14 gündə itirilmiş gəlirlərinə görə dövlət tərəfindən ödəniş edilməlidir. Çünki şadlıq saraylarında işçilər günümüz işləyirlər. Bir ayın yarısını da işsiz qalan adamların vəziyyəti çox pis olacaq. Amma realıq budur ki, bizdə şadlıq saraylarının böyük bir hissəsi elə bir çox hallarda məmurlara

məxsusdur. Buna görə də düşünürəm ki, onlar dövlətə belə bir müraciət etsinlər.

Dövlət səviyyəsində keçirilən tədbirlə əlaqədar fəaliyyəti dayandırılan şadlıq saraylarına vergi güzəştləri olunmalıdır. Dünyada belə bir praktika mövcuddur. Avropa ölkələrində hətta hansısa küçə təmiri zamanı ticarət obyektlərinin bağlanması la-

zım gəlirsə, onlara itirilmiş gəlirlərə görə təminat ödənilir. Azərbaycanda bu praktika yoxdur. Belə bir presedent olmasa da belə, şadlıq sarayları təminat tələb etmək haqqına malikdir. Amma tək vergi məsələsi problemin həlli deyil. Məntiqə onların itirilmiş gəlirlərini də ödəməlidirlər".

✉ **Xalidə GƏRAY,**
"Yeni Müsavat"

Sahibkarlara 103 milyon manat güzəştli kredit verilib

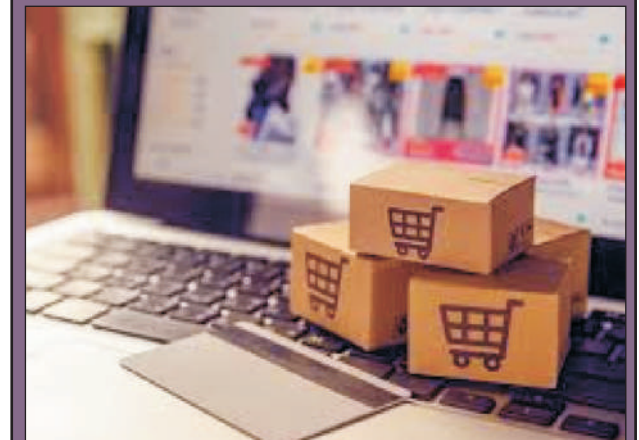

Bu ilin yanvar-iyun aylarında Azərbaycanda 2 744 layihəyə 102,7 milyon manat güzəştli kredit verilib.

Bu barədə "APA-Economics"-ə İqtisadiyyat Nazirliyi yanında Sahibkarlığın İnkişafı Fondundan bildirilib.

Məlumatla görə, dövr ərzində güzəştli kreditlərdən 225 qadın sahibkar yararlanıb və onların layihələrinə ümumilikdə 6,7 milyon manat güzəştli kredit verilib. Bununla yanaşı, 82 gənc sahibkar təqdim etdikləri layihələr üzrə ümumilikdə 3 milyon manat güzəştli kredit əldə edib.

Elektron satınalmaların həcmi 3 dəfə artıb

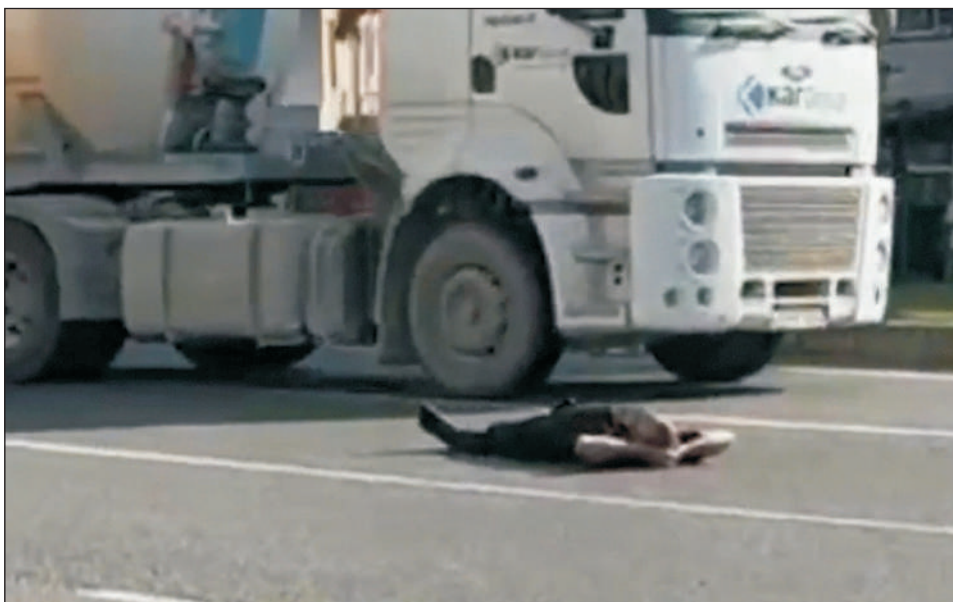

Bu ilin yanvar-iyun aylarında Azərbaycanda elektron satınalmaların həcmi 1 455,7 milyon manat olub.

"APA-Economics" xəbər verir ki, bu barədə Antitinhisar və İstehlak Bazarlarına Nəzarət Dövlət Xidmətinin reisi Məmməd Abbasbəyli özünün X sosial şəbəkə hesabında paylaşım edib.

"Bu göstərici ötən ilin müvafiq dövrünə nəzərən 3 dəfəyədək artım deməkdir", - deyə M.Abbasbəyli əlavə edib.

Bakıda kişi içkili halda yola uzandı, həbs edildi

Bakıda içkili halda yolda uzanan şəxs həbs edilib.

"Qaynarinfo" xəbər verir ki, hadisə Nizami rayonu, R.Rüstəmov küçəsində baş verib.

Saxlanılan 1963-cü il təvəllüdlü Saatlı rayon, Mollavaizli kənd sakini R.M. hadisəyə görə özünün yox, arağının üstünə spirt töküüb onu sərxoş

edənlərin günahkar olduğunu bildirib.

"Arağının üstünə spirt tökməklə məni bu vəziyyətə saldılar", - deyə həmin şəxs bildirib.

O, Rusiya Federasiyasından deportasiya olunduğunu deyib: "Yaşayış yerim Saatlı rayonundadır, dilənçi deyiləm, müxtəlif işlərdə işləyirəm, lakin hazırda işim dayanıb".

Onun Azərbaycanda saxta dollar hazırlaması, Rusiyada isə davaya qarışması ilə bağlı barəsində cinayət işləri olub. Təqsirləndirilən şəxs əməlindən peşman olduğunu, bir daha belə bir hərəkətə yol verməyəcəyini bildirib. Həmçinin başında travma olduğunu əlavə edib.

Məhkəmənin qərarı ilə təqsirləndirilən şəxs İnzibati Xətlər Məcəlləsinin 510-cu və 535.1-ci maddələrində nəzərdə tutulmuş inzibati xətləri törətməkdə təqsirli bilinib və 8 gün müddətinə həbs edilib.

Qusarda 83 yaşlı kişinin oğlunu güllələməsi ilə bağlı cinayət işi başlanıb. İyulun 30-da saat 11 radələrində Qusar rayonu, Hil kənd sakini 2001-ci il təvəllüdlü İsrafil Duraxanovun xəsarətlər alması barədə rayon prokurorluğuna məlumat daxil olub.

Araşdırma zamanı 1941-ci il təvəllüdlü Sərkər Duraxanovun aralarında yaranmış mübahisə zamanı odlu silahdan atəş açaraq oğlu İsrafil Duraxanovu qəsdən öldürməyə cəhd etməsinə əsaslı şübhələr müəyyən edilib.

İsrafil Duraxanov xəstəxanaya yerləşdirilib, hazırda müalicəsi davam etdirilir.

Faktla bağlı Qusar Rayon Prokurorluğunda Cinayət Məcəlləsinin 29, 120.1-ci (qəsdən adam öldürməyə cəhd) maddəsi ilə cinayət işi başlanıb, Sərkər Duraxanov iş üzrə şübhəli şəxs qismində tutulub.

Qanunla 83 yaşlı ahılın istintaq müddətində barəsində həbs-qətimkan tədbiri seçilməsinə qanun icazə verir mi? Bəs məhkəmə ona ən yüngül hansı cəzanı təyin edə bilər? Ömrünün son çağlarını yaşamaq hansısa yüngülləşdirici hal kimi qəbul olunur mu? Bu tip cinayətlərdə dünya və ölkənin hüquq təcrübəsi necədir?

“Bakı” Hüquq Şirkətinin rəhbəri Natiq Ələsgərov “Yeni Müsavat”a deyib ki, son onilliklərdə dünyada yaşlı əhəlinin sayında davamlı artım, yetkinlik yaşına çatmayanların və gənclərin sayının azalması müşahidə olunur. Bu proseslər, o cümlədən cinayət mühakiməsi sistemi üçün müəyyən problemlər yaradır: “Cinayətlərin əksəriyyəti hələ də 30 yaşına çatmamış şəxslər tərəfindən törədilir. Lakin yaşlı əhaliyə doğru demoqrafik sürüşmə getdikcə, xüsusən də yaşlı insanların getdikcə daha çox sosial problemlərlə üzləşməsi 50 yaşdan yuxarı insanlar tərəfindən törədilən cinayətlərin sayının artmasını tətikləyir.

Ahıl yaşda cinayət törədənələrə tətbiq edilən ən yüngül cəza hansıdır? - dünya və ölkə təcrübəsi

Hüquqşünas: “Son illər yaşlıların törətdikləri ağır və ya xüsusilə ağır cinayətlərin sayı artıb”

Bu proseslər göz qabağında olsa da, yaşla bağlı cinayətkarlıq problemlərinə hələ də lazımi diqqət yetirilməyib. Qanunvericilik və elmi ədəbiyyatın təhlili göstərir ki, qocalığın vahid konsepsiyası hələ hazırlanmayıb. Cinayət qanunvericiliyi müxtəlif növ cinayət məsuliyyəti üçün vahid yaş həddi nəzərdə tutmur. Eyni zamanda bir sıra alimlər yaş həddinin müəyyən edilməsi, qocalığın cinayət məsuliyyətini yüngülləşdirən, hətta ondan azad edən hal kimi müəyyən edilməsi, yaşı 80-dən yuxarı olan şəxslərə azadlıqdan məhrum etmə cəzasının tətbiq edilməməsi təklifləri ilə çıxış edirlər. Əlbəttə ki, cəza təyin olunarkən cinayət törə-

miş şəxsin yaşı, ilk növbədə, hər kəsin qanun qarşısında bərabərliyi prinsipindən və ağılı başında olma prezumpsiyası nəzərə alınır. Lakin qocalara cəza təyin etmək zərurəti məhkəmə qarşısında hökmün təyin edilməsinin məqsədi ilə bağlı çətin suallar doğurur. Cinayət törətmiş şəxslərin qocalıq yaşı ilə bağlı mövcud problemlər nəzərdən keçirilməlidir ki, məhkəmələr cəza təyin edərkən elmi araşdırmalara əsaslanılsınlar”.

Natiq Ələsgərov deyib ki, Rusiya Federasiyasının cinayət qanunvericiliyində cinayət məsuliyyətinin yaşı və ağılı başında olması ictimai təhlükəli əməl törətmiş şəxsin cinayət məsuliyyəti

nə cəlb edilməsi üçün ilkin şərtdir: “Bununla belə, Rusiyada yaranan demoqrafik vəziyyəti nəzərə alaraq, cinayət məsuliyyətinin yaş hədlərini nəzərə alınır. Uzun müddət hesab olunurdu ki, yaşı özü, xüsusən də qocalıq cinayət davranışında müəyyənədi amil deyil, çünki eyni sosial şərait müxtəlif yaşlarda olan insanların davranışlarına qeyri-bərabər təsir göstərir, sərhədləri çox ixtiyaridir. İnsan inkişafı sosial və bioloji səbəblər kompleksindən qaynaqlanır və fərdi şəxsiyyətin inkişafının konkret sosial şərtlərdən asılıdır. Müəyyən bir yaş qrupu arasında cinayətin intensivliyi bioloji əlamət kimi yaşı deyil, ilk növbədə insanın

yaşadığı sosial mühitin şəraitindən asılıdır. Hələ 20-ci əsrin əvvəllərində qocalar arasında cinayətkarlıq problemi-nə toxunan rus alimi Zamenhof yazırdı ki, bu zaman onların davranışlarına yaşla yanaşı, ailə və maddi vəziyyət, eləcə də yaşayış yeri əsas təsir göstərir. Yaşa gəlincə, bu, yalnız qocaların törətdiyi cinayətlərin konkret növlərini müəyyən etmək üçün vacibdir. Onun araşdırmalarına görə, qocalar əsasən oğurluq, şəxsiyyət əleyhinə və dövlət sifarişinə qarşı cinayətlər törədirdilər. Rusiyada yaşlıların cinayətinə həsr olunmuş əzəli müasir tədqiqatlar göstərir ki, 60 yaşdan yuxarı insanlar demək olar ki, bütün növ cinayətləri törədirlər: xırda oğurluqdan tutmuş iri, hətta çox böyük oğurluqların idarə edilməsinə və cinayət təşkilatlarına rəhbərlik etməyə qədər. Üstəlik, son illər yaşlıların törətdikləri ağır və ya xüsusilə ağır cinayətlərin sayı

artıb. Belə ki, Rusiyada əvvəllər xüsusilə ağır və ağır cinayətlərin xüsusi çəkisində gənclərin cinayətləri üstünlük təşkil edirdisə, bu gün bu tendensiya daha çox yetkin yaş qruplarından olan insanlar üçün xarakterikdir. Yaşlılar tərəfindən törədilən qəsdən adam öldürmələrin əksəriyyəti müzdluluq, xuliqanlıq və digər ağırlaşdırıcı hallarda törədilib. Hər üçüncü məhkum yaşlı vaxtında cinayət törədir”.

Natiq Ələsgərov deyib ki, yaşlı insanlar arasında cinayətlərin təhlilinə həsr olunmuş xarici tədqiqatlardan məlum olur ki, qocalar əsasən sığorta fırıldaqçılığı, kredit kartları ilə fırıldaqçılıq, narkotiklərlə bağlı cinayətlər, pedofiliya, pornoqrafiya, küçə və zorakılıq cinayətlərinə meyl edirlər: “Çox təəssüf ki, Azərbaycanda belə tədqiqatlar aparılmır. Qoca və ahılları cinayətə sürükləyən amillər müəyyən edilmir. Bizdə sadəcə qanuna görə yaşı 70-i ötmüş şəxslərin ömürlük cəzaya məhkum edilməsi nəzərdə tutulmayıb”.

□ **Elsən MƏMMƏDƏLİYEV,**
Musavat.com

İlkin Süleymanov məhkəmədə son sözünü dedi

İlkin Süleymanovun apelyasiya şikayəti təmin edilməyib. Tovuz rayonunun Dondar Quşçu kənd sakini, 10 yaşlı Nərimin Quliyevanın qətlinə ittiham olunan İlkin Süleymanovun apelyasiya şikayəti üzrə məhkəmə prosesi keçirilib.

Musavat.com Report-a istinadən xəbər verir ki, ötən məhkəmədə İlkin Süleymanov hakimdən son söz üçün vaxt istəmişdi.

Dünən o, son söz deyərək bir daha özünü təqsirli bilmədiyini söyləyib və Gəncə Ağır Cinayətlər Məhkəməsinin verdiyi qərarın dəyişdirilməsini istəyib.

Son sözdən sonra hakim qərar verib. Apelyasiya Məhkəməsi İlkin Süleymanovun şikayətini təmin etməyib.

Qeyd edək ki, Tovuz rayonunun Dondar Quşçu kənd sakini N.Quliyeva 2019-cu il noyabrın 21-də itkin düşüb. Onun meyiti 2020-ci il yanvarın 6-da yandırılmış halda tapılıb. 2020-ci il yanvarın 10-da isə hadisəni törətməkdə şübhəli bilinən Dondar Quşçu kənd sakini, 1973-cü il təvəllüdlü İ.Süleymanov saxlanılaraq istintaqa cəlb edilib.

Ona Cinayət Məcəlləsinin 120.2.4 (xüsusi amansızlıqla qəsdən adam öldürmə), 120.2.9 (təqsirkar şəxs üçün aşkar surətdə köməkəz vəziyyətdə olan adamı qəsdən öldürmə), 144.3 (adam oğurluğu) və başqa maddələrlə nəzərdə tutulan ittiham elan olunub. İlkin Süleymanov məhkəmənin qərarı ilə 18 il müddətinə azadlıqdan məhrum edilib.

Şəhidin əmisini qətlə yetirməkdə təqsirləndirilən şəxsə hökm oxundu

Sumqayıtda vəzifəli şəxsi qətlə yetirməkdə təqsirləndirilən Murad Kazımovun cinayət işi üzrə məhkəmə prosesi yekunlaşıb.

APA xəbər verir ki, Sumqayıt Ağır Cinayətlər Məhkəməsinin hakimi Nureddin Hüseynlinin sədrliyi ilə keçirilən prosesdə təqsirləndirilən şəx-

sə hökm oxunub.

Hökmə əsasən, Murad Kazımov 16 il müddətinə azadlıqdan məhrum edilib.

Dövlət ittihamçısı Samir

Məmmədov təqsirləndirilən şəxsin 17 il müddətinə azadlıqdan məhrum edilməsini istəmişdi.

Qeyd edək ki, hadisə 2022-ci ilin dekabrında Sumqayıt şəhəri 9-cu mikrorayon ərazisində baş verib.

Belə ki, 2003-cü il təvəllüdlü M.Kazımovun 1975-ci il təvəllüdlü Mahir Allahverdiyevi qətlə yetirməsinə əsaslı şübhələr müəyyən edilib. M.Kazımov saxlanılaraq istintaqa təhvil verilib.

Ona qarşı Cinayət Məcəlləsinin 120.2.4 (qəsdən adam öldürmə, xüsusi amansızlıqla qəsdən adam öldürmə) maddəsi ilə ittiham elan olunub.

Xatırladaq ki, qətlə yetirilən Mahir Allahverdiyev Qubadlı rayonu, Xocamusaqlı kənd inzibati nümayəndəliyinin sədrinin müavini vəzifəsində çalışırdı. O, şəhid Vüsal Allahverdiyevin əmisidir.

MUSAVAT

Son səhifə

N 134 (8507) 1 avqust 2024

AVQUST

İnternetdə çox vaxt keçirənlərdə bu fobiya yarana bilər

İnternetdə çox vaxt keçirənlərdə netlessfobiya yarana bilər. Araşdırmalara görə, bu fobiyanın mahiyyəti internetin kəsilməsi və ya daxil olmağın qadağan edilməsi qorxusudur. Bu fobiya yaranan şəxslər internetin olmadığı bir mühitdə özlərini hüzsuz, qorxulu, narahat hiss edirlər. Netlessfobiyanın ilkin əlaməti mesaj və ya bildiriş gəlmədiyi, hətta internetin olmadığı halda belə səbəbsiz yerə sosial mediaya girib-çıxmaqdır.

Mütəxəssislər bildirirlər ki, bu fobiyanın ağır formasını yaşayan adamlar mütləq psixoloqa müraciət etməli, müalicə almalıdır.

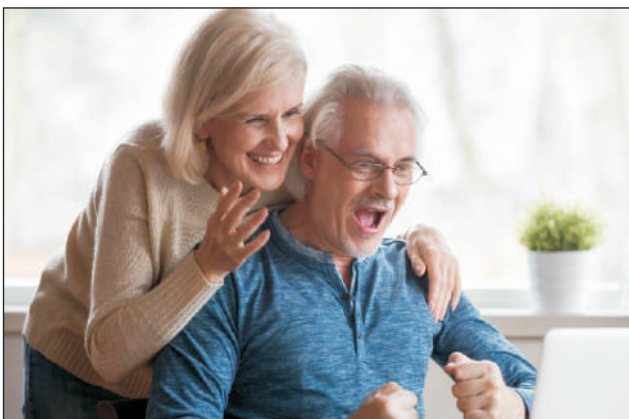

Öldürdüyü milçək çinli kişinin gözünnün çıxarılması ilə nəticələndi

Çində qorribə bir hadisə gündəm olub. Belə ki, öldürülmüş milçək yerli sakini gözündən məhrum edib. Qeyri-adi hadisə Şençjen vilayətində baş verib. Bildirilir ki, Yu soyadlı kişi üzünə qonan kiçik bir milçəyi əli ilə öldürüb. Bundan təxminən bir saat sonra onun sol gözü qızarıb, şişib. Çinli dərhal həkimə müraciət edib. Həkimlər ona "mövsümi konyunktivit" diaqnozu qoyub, dərman yazıb və evə göndəriliblər. Ancaq bir neçə gün sonra kişinin vəziyyəti daha da pisləşib. Bundan sonra o, böyük xəstəxanaya müraciət edir. Həmin vaxta qədər çinlinin gözü, demək olar ki, kor olub, gözünnün ot-rafındakı saho isə xoralarla örtülüb.

Xəstəxanada məlum olub ki, kişi üzündə drenaj milçəyini öldürüb, bununla da bakterial infeksiya yoluxub. Həkimlər infeksiyanın beyinə keçməsi üçün xəstənin gözünnü çıxarmaqdan başqa çarə tapa bilməyiblər. Əks halda, bu, ölümlə nəticələnə bilərdi. Qeyd edək ki, mütəxəssislər heşəratların bədəndə, xüsusən də üzde öldürməməyi, sadəcə, əl hərəkəti ilə qovmağı tövsiyə edirlər.

Rusiyada təqaüdcü lotereyada külli miqdarda pul uddu

Rusiyanın paytaxtı Moskvada təqaüdcü lotereyada təxminən 170 milyon rubl (təxminən 3 milyon 366 min manat) udub. Bu barədə "RIA Novosti" məlumat yayıb. Mühəndis Sergey S. "Sportloto" lotereyasının "20-dən 4" növündə iştirak etmək qərarına gəlib. Qeyd olunur ki, qazanma ehtimalını artırmaq üçün Sergey 1250 rubla (təxminən 25 manat) çoxtirajlı bilet alıb. İmpulsiv xərclərin qarşısını almaq üçün pul mükafatı (25,4 milyon rubl məbləğində vergi çıxılmaqla) ona 180 gün ərzində veriləcək.

O, anonimlik hüququn- yətə açıqlama verməkdən dan istifadə edib və ictimai- imtina edib. Qeyd edək ki,

Səhər qidalanmamaq ziyandır

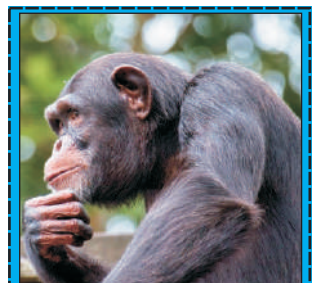

Mayo Klinikasının kardioloqu Fransisko Lopes-Ximenesin fikrincə, səhər yeməyini atmaq effektiv kilo verməyə mane ola bilər və ürək-damar sistemi ilə bağlı xoşagəlməz hadisələrin riskini artırır.

Çoxsaylı araşdırma günün ilk yeməyinin sağlamlıq üçün əhəmiyyətli olduğunu sübut edir. Müxtəlif ölkələrin alimləri belə qənaətə gəliblər ki, səhər yeməyini yeməyən insanlarda ürək xəstəliklərinə tutulma riski artır. Bəzi elmi araşdırmalar da infarktların səhər saatlarında baş vermə ehtimalının daha çox olduğunu göstərib. Həkim qeyd edib ki, ürək sağlamlığı üçün təhlükənin bir hissəsi səhər saatlarında adrenalin səviyyəsinin artması ilə bağlıdır. Bədənin stres və ya təhlükəyə cavab olaraq istehsal etdiyi bioloji aktiv maddədir. Adrenalin ürək dərəcəsini stimullaşdırmağa, bronxları genişləndirməyə, qan təzyiqini artırmağa və qan qlükoza səviyyəsini saxlamağa kömək edir. Qida olmadıqda, bədənin stres vəziyyəti arta bilər. Bu öz növbəsində, ürək-damar sisteminin həddindən artıq yüklənməsinə səbəb olur.

Səhər yeməyini atmaq arıqlamağa çalışan insanlar üçün də zərərli ola bilər. Lopes-Ximenes izah edib ki, bu pəhriz nəinki arıqlamağa kömək etmir, həm də axşam və yatmadan əvvəl həddindən artıq yeməyə səbəb olur.

Sergey uduşun bir hissəsini avtomobil almağı, digər hissəsini isə yaxınları arasında bölüşdürməyi planlaşdırır.

Şimpanzelərin yeni bacarığı alimləri heyratə gətirdi

İsveç, Böyük Britaniya və İsveçrədən olan beynəlxalq alimlər qrupu şimpanzelərin insan nitqini öyrənmə biləcəyinə dair sübutlar tapıblar. Tədqiqat "Scientific Reports" (Sci-Rep) elmi jurnalında dərc olunub. Mütəxəssislər müxtəlif şəraitdə insanabənzər meymunlarla aparılan təcrübələrin köhnə videolarını araşdırarkən bu kəşfi ediblər. Komanda nə üçün insanların Yer kürəsində nitq inkişaf etdirən yeganə növ olduğuna dair onilliklər boyu davam edən elmi mübahisəni həll etmək istəyib. Məlumdur ki, bözi ali primatlar həmçinin ses signal-ları vasitəsilə ünsiyyət qurmağı öyrənmişlər, lakin bunu şifahi dil hesab etmək olmaz.

Materialların təhlili zamanı elm adamları şimpanzelərin ən azı üç müxtəlif fərdlərinin ayrı-ayrı insan sözlərini tələffüz etdiklərinin sübutunu tapıblar. Tədqiqatçılar aşkar ediblər ki, meymunlar aydın şəkildə "ana", "ata" və "fincan" deməyi öyrəniblər. Mütəxəssislər şimpanzelərin tələffüzünün insan nitqindən fərqli olduğunu qeyd ediblər. Bununla belə, aşkar edilən materiallar sübut edir ki, ali primatlar müəyyən şəraitdə insan sözlərindən istifadə edə bilərlər.

Bunları bilirsinizmi?

- * Hər gecə yatmamışdan qabaq üzünü yuyun, dişlərinizi fırçalayın, işıqları söndürün.
- * Əgər evdəsinizsə, yuxunuz qəfildən gəlsə, mütləq həmin an bütün işlərinizi buraxıb yatın. Əks halda, gecəni narahatlıqla və gec yata bilərsiniz. Bu da sizin üçün yaxşı olmaz.
- * Yeni yuyulmuş yastıq üzünü yataq dəslərindən istifadə edin. Belə olan halda, gecə rahat dönmə və sakit yata bilərsiniz. Bundan başqa, yatmadan öncə otağınızda bir az ətir vurun.
- * Saatı olduğunuz otaqda saxlamayın. Saatın səsi sizi narahat etməmək üçün və gecə yarı yuxudan oyanmış olduğunuz halda görüb əsəbləşməməyiniz üçün onu gözünüzdən kənar bir yerə qoyun.
- * Yastığınızı qabartılmış vəziyyətə salın. Bu rahat yuxuya getməyə kömək edir.
- * Düzgün yastıq seçin. Yastıq yumşaq olmalıdır, ancaq çox yüksək olmali, boynunuzu dəstəkləməli şəkildə dayanmalıdır.
- * Pəncərələrinizə qalın pərdə taxın. Hətta çöldəki işıqların yanması belə sizin yatmağınızda mane ola bilər.
- * Yataq otağınızı təmiz saxlayın və rahatlayıcı rənglərdən istifadə edin. Otaqda ehl rənglər olmalıdır ki, insanı yuxuya tez apara bilsin.
- * Yatmadan öncə bir ovuc çərəz, ya da meyvə yeyin. Bunlar yuxunuzun tez gəlməyinə yaxşı təsir bağışlayacaq. Ondan əlavə bir stəkan ilıq süd də içə bilərsiniz.
- * Yataqda olarkən gündəliyinizə 10 dəqiqə vaxt ayırın. Gün ərzində yaşadığınız hadisələr, hiss etdiyiniz duyğuları yazın ora, beləcə də yuxuya rahat getmiş olarsınız.

Bəy gəlinin xəyanətinin videosunu toyda monitorda nümayiş etdirdi

Bəy toyda vəfasız gəlini biabır edib. O, qonaqlara seçdiyi qadının onu necə aldatdığını əks etdirən videosunu nümayiş etdirib. Bundan sonra qız hönkür-hönkür ağlayaraq zaldan qaçıb. Hadisə Amerikanın ştatlarından birində baş verib.

Mediada yayılan xəbərlərə görə, sinqapurlu bir iş adamı toy mərasimindən az əvvəl gələcək xanımının ona xəyanət etməsindən şübhələnib. O, qorxularını təsdiqləmək üçün şəxsi detektiv tutub. Əmin olandan sonra ürəyi qırılıb və qisas almaq qərarına gəlib.

Qəbul zamanı qonaqlar masalarda əyləşərkən o, klassik toy videosu kimi başlayan videonu böyük ekranda nümayiş etdirib. Birdən romantik musiqi və gözəl kadrların yerinə xəyanət anını əks etdirən kadrlar yayımlanıb. Bu, gəlin və naməlum kişinin hotel otağında necə sevişdiyini əks etdirib.

Detektiv deyib ki, əvvəlcə o və işçiləri böyün şübhələrinin heç bir real əsasının olmadığını düşünüb - ilk ayyarım müşahidələr zamanı gəlin şübhəli heç nə etməyib. Toyqabağı adi işlərlə məşğul olub. Qız əsl üzünü göstərəndə detektiv boşuna işləmədiyinə əmin olub. "O, başqa bir şəxsle hotelde idi və onlar fasilə ilə eyni otaqdan ayrıldılar", - detektiv deyib.

Əməliyyatçı hadisəni lentə alaraq bəyə verib. O, müş-tərinin toyu ləğv edəcəyinə əmin olub. Bununla belə, bəy daha mürəkkəb bir intiqam alıb.

O, gəlinin sevgilisini də toy mərasiminə dəvət edib və onu qohumları ilə masa arxasında əyləşdirib. Xəyanətkar qızın valideynləri ekranda qızı otağa apararaq kişini görəndə və onu bütün axşam mehribancasına ünsiyyətdə olduqları qonaq kimi tanıyanda şoka düşüblər.

Səhifəni hazırladı: SELCAN

Baş redaktor:
Nazim SABİROĞLU

e-mail adres: yenimusavat@mail.ru

"Yeni Musavat"ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnib, "Son dakika" MMC-nin mətbəəsində çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmır. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.

Ünvan: Bakı şəhəri,
R.Rüstəmov küçəsi
2528-ci məhəllə ev 44/d
Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Redaktor:
Elsad MƏMMƏDLİ

Lisensiya N: B 114
SAYI: 1.500